

PROGRAM IN MERILA OCENJEVANJA NA VOZNIŠKEM IZPITU

<u>1</u>	<u>NAMEN IZPITA.....</u>	<u>3</u>
<u>2</u>	<u>TEORETIČNI DEL IZPITA</u>	<u>3</u>
2.1	ZASNOVA IN IZPELJAVA	3
2.2	MERILA OCENJEVANJA.....	3
2.3	VSEBINE.....	3
2.3.1	SPLOŠNE VSEBINE	3
2.3.2	DODATNE VSEBINE ZA KATEGORIJE B1, B IN BE	10
2.3.3	DODATNE VSEBINE ZA KATEGORIJE AM, A1, A2 IN A	12
2.3.4	DODATNE VSEBINE ZA KATEGORIJE C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E IN DE.....	13
2.3.5	DODATNE VSEBINE ZA KATEGORIJU F	16
2.3.6	DODATNE VSEBINE ZA KATEGORIJU G.....	17
<u>3</u>	<u>PRAKTIČNI DEL IZPITA</u>	<u>18</u>
3.1	ZASNOVA IN IZPELJAVA	18
3.1.1	UVOD V IZPIT	18
3.1.2	USMERJANJE IN PODAJANJE DRUGIH NAVODIL	18
3.1.3	POGOVOR MED KANDIDATOM IN OCENJEVALCEM	19
3.1.4	VSEBINE PREIZKUŠANJA IN NJIHOV IZBOR.....	20
3.1.5	ANALIZA PRAKTIČNEGA DELA IZPITA.....	21
3.2	OCENJEVANJE.....	22
3.2.1	SPLOŠNA MERILA OCENJEVANJA	22
3.2.1.1	Upravljanje z vozilom.....	22
3.2.1.2	Opazovanje	23
3.2.1.3	Pozornost ter razumevanje in predvidevanje prometnih situacij.....	23
3.2.1.4	Sporazumevanje z drugimi udeleženci cestnega prometa	24
3.2.1.5	Položaj vozila	24
3.2.1.6	Hitrosti in dinamika vožnje ter vključevanje in prehajanje v drug prometni tok	25
3.2.1.7	Neodvisna vožnja	25
3.2.1.8	Vožnja v skladu s pravili cestnega prometa, prometno signalizacijo ter znaki in odredbami pooblaščenih oseb	25

3.2.1.9	Mera avtomatizma in rutine	26
3.2.2	POSEBNOSTI PRI OCENJEVANJU POSAMEZNIH KATEGORIJ	26
3.2.2.1	Kategorija AM.....	26
3.2.2.2	Kategorije A1, A2 in A	30
3.2.2.3	Kategoriji B1 in B.....	35
3.2.2.4	Kategoriji BE in B s kodo administrativne omejitve 96	39
3.2.2.5	Kategoriji C1 in C	41
3.2.2.6	Kategoriji D1 in D	45
3.2.2.7	Kategorije C1E, CE, D1E in DE	47
3.2.2.8	Kategorija F	52
3.2.3	TRAJANJE IZPITA	56
3.2.4	OBRAZEC ZA OCENJEVANJE	56
3.2.4.1	Prva stran obrazca	56
3.2.4.2	Druga stran obrazca	57

SEZNAM SLIK 61

SEZNAM PREGLEDNIC 62

1 NAMEN IZPITA

Namen voziškega izpita (v nadaljnjem besedilu: izpit) je ugotoviti, ali ima kandidat za voznika (v nadaljevanju: kandidat) predpisana znanja in spretnosti ter ravna tako, da zagotavlja umirjen, varen in nemoten potek cestnega prometa.

2 TEORETIČNI DEL IZPITA

Na teoretičnem delu izpita se ugotavlja znanje kandidata v skladu s predpisanim programom.

2.1 ZASNOVA IN IZPELJAVA

Opravljanje teoretičnega dela izpita mora biti zasnovano in izpeljano na način, da omogoča veljavno in zanesljivo preverjanje predpisanega znanja.

2.2 MERILA OCENJEVANJA

Testne naloge teoretičnega dela izpita so glede na pomembnost ovrednotene z najmanj dvema in največ petimi točkami. Če kandidat na vprašanje ne odgovori, če označi napačen odgovor ali ne označi vseh pravih odgovorov, pomeni, da testne naloge ni pravilno rešil in dobi za to nič točk.

Za uspešno opravljen teoretični del izpita mora kandidat doseči najmanj 88 odstotkov vseh možnih točk.

Ne glede na dosežen delež točk kandidat izpita ne opravi, če ne reši pravilno dveh ali več testnih nalog, ovrednotenih s petimi točkami.

2.3 VSEBINE

Vsebine teoretičnega dela izpita so razdeljene na splošne vsebine, ki so skupne vsem kategorijam izpita, in dodatne vsebine, ki se nanašajo samo na posamezno kategorijo ali skupine kategorij.

2.3.1 Splošne vsebine

Splošne vsebine so navedene v Preglednici 1 in so razdeljene na sedem poglavij:

- splošna pravila in predpisi v cestnem prometu;
- udeleženci cestnega prometa;

- prometna signalizacija in prometna oprema na cestah ter znaki, ukazi in odredbe policije, občinskega redarstva in pripadnikov šolske prometne službe;
- vožnja po cesti;
- pravila cestnega prometa;
- posebnosti v cestnem prometu;
- uporaba vozila v odnosu do okolja.

Preglednica 1: Splošne vsebine teoretičnega dela izpita

1. SPLOŠNA PRAVILA IN PREDPISI CESTNEGA PROMETA
Načela cestnega prometa <i>Kandidat pozna in razume načela cestnega prometa.</i>
Pogoji za vožnjo vozil <i>Kandidat pozna splošne pogoje za udeležbo voznika v cestnem prometu.</i>
Predpisi, ki se nanašajo na listine, potrebne za uporabo vozil • Izdaja in podaljšanje vozniškega dovoljenja • Zamenjava ali izdaja dvojnika vozniškega dovoljenja • Mednarodno vozniško dovoljenje • Prometno dovoljenje <i>Kandidat pozna temeljne pogoje za izdajo in podaljšanje vozniškega dovoljenja, pogoje in namen izdaje mednarodnega vozniškega dovoljenja; pozna razloge, zaradi katerih se vozniško dovoljenje zamenja ali izda dvojniki; ve, katere listine mora imeti pri sebi, kadar vozi vozilo v prometu, in pozna obveznosti voznika ob kontroli voznikov, vozil in opreme.</i>
Voznik začetnik (samo kategorije A2, A in B) <i>Kandidat ve, kdo je voznik začetnik ter pozna obveznosti v zvezi s programom dodatnega usposabljanja voznikov začetnikov.</i>
Pogoji za udeležbo vozila v cestnem prometu • Registracija vozil • Odjava, tehnična brezhibnost in tehnični pregledi vozil • Potrdilo o skladnosti vozila <i>Kandidat pozna temeljne pogoje, ki jih mora izpolnjevati vozilo za udeležbo v cestnem prometu, pogoje za registracijo in podaljšanje registracije vozila, razume namen tehničnih pregledov, ve, kdaj je treba vozilo odjaviti in ve, katere pomembne podatke za uporabnika vozila najde v potrdilu o skladnosti.</i>
Varnostni ukrepi v cestnem prometu

- Odgovornost lastnika vozila
- Izločitev vozila iz cestnega prometa, odstranitev nepravilno parkiranih in zapuščenih vozil
- Globa, kazenske točke, prenehanje veljavnosti vozniškega dovoljenja
- Zdravstveni pregledi kandidatov in voznikov
- Prepoved vožnje, začasni odvzem vozniškega dovoljenja, zaseg vozila, pridržanje

Kandidat ima temeljno splošno znanje o naštetih ukrepih in razlogih za njihovo uresničitev.

Izrazi v cestnoprometni zakonodaji

Kandidat pozna pomen izrazov, uporabljenih v cestnoprometni zakonodaji, ki se nanašajo na splošne vsebine teoretičnega dela izpita.

2. UDELEŽENCI CESTNEGA PROMETA

Graditev dobrih medčloveških odnosov med udeleženci ter sodelovanje in sobivanje z drugimi udeleženci cestnega prometa

- Graditev dobrih medčloveških odnosov med udeleženci cestnega prometa
- Sodelovanje/sobivanje z drugimi udeleženci cestnega prometa

Kandidat pozna ter razume pomen vozniške kulture, strpnosti, solidarnosti in humanosti medsebojnih odnosov, neformalne komunikacije med udeleženci v cestnem prometu ter defenzivne vožnje za varen in nemoten potek cestnega prometa.

Dejavniki tveganja, povezani z značilnostmi bolj izpostavljenih, ranljivih in drugače izstopajočih skupin udeležencev cestnega prometa

- Otroci
- Pešci (razen prehoda za pešce)
- Starejši ljudje
- Kolesarji (razen prehoda za kolesarje)
- Vozniki mopedov
- Vozniki motornih koles
- Vozniki velikih vozil
- Vozniki traktorjev, delovnih vozil, lahkih štirikoles ipd.

Kandidat pozna značilnosti bolj izpostavljenih, ranljivih in drugače izstopajočih skupin udeležencev cestnega prometa, ve kakšna tveganja iz tega izhajajo in ve, kako mora temu prilagoditi svoje ravnanje v cestnem prometu.

Vpliv lastnosti in značilnosti posameznika na njegovo ravnanje v cestnem prometu ter značilnosti mladih voznikov in voznikov začetnikov

- Vpliv lastnosti in značilnosti posameznika
- Značilnosti mladih voznikov in voznikov začetnikov

Kandidat pozna in razume temeljne dejavnike, ki vplivajo na voznikovo ravnanje oziroma odločitev posameznika glede tega, kako bo ravnal v cestnem prometu (sposobnosti, osebnost, znanje, spretnosti, stališča, motivacija, starost, izkušnje idr.).

Psihofizično stanje udeležencev cestnega prometa

- Vpliv alkohola – splošno
- Vpliv drog in drugih psihoaktivnih snovi
- Preverjanje psihofizičnega stanja in strokovni pregled
- Vpliv razpoloženja in utrujenosti

Kandidat pozna spremembe v vedenju voznika zaradi vpliva alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi, razpoloženja in utrujenosti ter razume njihove mogoče posledice za varnost cestnega prometa; pozna predpise v zvezi s preverjanjem psihofizičnega stanja in strokovnim pregledom.

Prometne nesreče

- Prometna nesreča in vrste prometnih nesreč
- Dolžnost ravnanja ob prometni nesreči

Kandidat pozna vrste prometnih nesreč, dolžnostna ravnanja ob nesreči, postopek reševanja glede na kategorijo prometne nesreče in pomoč žrtvam v prometni nesreči, kadar je to potrebno (zavarovanje kraja nesreče, obveščanje).

3. PROMETNA SIGNALIZACIJA IN PROMETNA OPREMA NA CESTAH TER ZNAKI, UKAZI IN ODREDBE POLICIJE, OBČINSKEGA REDARSTVA IN PRIPADNIKOV ŠOLSKE PROMETNE SLUŽBE

Prometna signalizacija in prometna oprema na cestah

- Prometni znaki
- Dopolnilne table
- Označbe na prometnih površinah
- Znaki za označevanje bližine roba vozišča in preprečevanje nadaljnje vožnje
- Znaki za označevanje del in ovir v cestnem prometu
- Svetlobni prometni znaki
- Spremenljiva prometnoinformativna signalizacija
- Pomembnejša prometna oprema cest

Kandidat predvsem pozna obliko, barvo in pomen prometne signalizacije in prometne opreme na cestah, namen označevanja oz. postavitve, ve, kakšno ravnanje se od njega pričakuje in se zaveda tveganj v primeru njenega neupoštevanja.

Znaki, ukazi in odredbe, ki jih dajejo policisti (razen pri urejanju prometa na križišču), občinsko redarstvo ter šolska prometna služba

- Znaki, ukazi in odredbe, ki jih dajejo policisti
- Pristojnosti in ukrepi občinskih redarjev
- Znaki pripadnikov šolske prometne službe

Kandidat pozna pomen znakov in odredb, ki jih dajejo policisti, pristojnosti in ukrepe občinskih redarjev pri nadzoru cestnega prometa ter znakov, ki jih dajejo pripadniki šolske prometne službe, ve, kakšno ravnanje se od njega pričakuje in se zaveda tveganj v primeru njihovega neupoštevanja.

4. VOŽNJA PO CESTI (ni za kategoriji F in G)**Nadzor nad vozilom med vožnjo po cesti**

- Hitrost (splošne omejitve in prilagajanje hitrosti vožnje okoliščinam ter posledice nespoštovanja omejitev hitrosti in vožnje s previsoko (neprilagojeno) hitrostjo)
- Zaviranje in pot ustavljanja (različne podlage in različne situacije)

Kandidat pozna splošne omejitve hitrosti, skupne vsem vrstam vozil, razume omejitve hitrosti, določene s prometno signalizacijo, razume pojem prilagoditve hitrosti in pozna splošne okoliščine in razloge za prilagajanje hitrosti, pozna in razume dejavnike tveganja, povezane s hitrostjo vožnje in njenim spreminjanjem.

Vožnja po hitri cesti in avtocesti (ni za kategorijo AM)

- Prometna signalizacija in prometna oprema

- Vožnja (vključevanje, pravila vožnje, prehitevanje, ravnanje ob zastoju, okvara vozila, izključevanje)
- Ravnanje ob okvari ter varnostni ukrepi ob zapuščanju vozila
- Predori (Vožnja skozi predore, ravnanje ob zastojih in okvari)
- Delovišča

Kandidat pozna in razume pravila in posebnosti vožnje po hitri cesti in avtocesti, ki se nanašajo na vse kategorije vozil, pozna prometno signalizacijo, značilno za te ceste, pozna opremo predorov in razume njen namen, ve, kako ravnati ob zastojih, izrednih dogodkih ter ob približevanju in vožnji mimo mest, kjer se izvajajo dela na cesti.

Razdalja med vozili

Kandidat pozna predpise, ki določajo najmanjšo razdaljo med vozili, ve in razume, kdaj in zakaj je treba to razdaljo povečati.

Vožnja v različnih vozniških razmerah (vreme, vožnja podnevi ali ponoči, poškodovano vozišče)

- Vožnja v različnih vremenskih razmerah (dež, megla, nizko sonce, bočni veter itd.)
- Vožnja ponoči
- Vpliv vrste in stanja vozišča na vožnjo
- Vožnja v cestnih predorih, razen na hitri cesti in avtocesti

Kandidat pozna in razume dejavnike tveganja, povezane z vožnjo v različnih vozniških razmerah, ponoči in na različnih cestnih podlagah. Kandidat pozna in razume dejavnike tveganja pri vožnji v različnih cestnih predorih ter ve, kako ravnati ob izrednih dogodkih v predorih.

5. PRAVILA CESTNEGA PROMETA

Pravila varne vožnje

- Vključevanje v cestni promet in vožnja z vozilom po cesti (vključevanje v cestni promet, vožnja z vozilom po cesti, vožnja v koloni ...)
- Vožnja mimo ovire, prehitevanje in sprememba smeri
- Prehodi za pešce in prehodi za kolesarje ter prehod ceste čez železniško progo v isti ravnini

Kandidat pozna in razume pravila cestnega prometa ter posledice ravnanja v nasprotju z njimi.

Kandidat zna pravilno sklepati o razvoju dogodkov glede na pravila cestnega prometa ter dejanska in pričakovana ravnanja udeležencev cestnega prometa (v običajnih prometnih situacijah zna pravilno presoditi tisto, kar vidi in predvideti, kaj je najverjetnejši razvoj dogodkov).

Približevanje križišču, razvrščanje in zavijanje

- Približevanje križišču
- Razvrščanje
- Vožnja na križišču

Kandidat ve in razume, kako se približuje križišču, pozna in razume pravila razvrščanja ter vožnje čez križišče (zavijanje).

Prednost na križišču

- Vse vrste križišč (križišča enakovrednih cest, prednostne in neprednostne ceste, potek prednostne ceste, krožna križišča, križišča, kjer je promet urejen s semaforji, križišča, kjer promet ureja policist)
- Vozila s prednostjo in vozila za spremstvo

Kandidat pozna in razume pravila prednosti na križišču.

Znaki za komunikacijo med udeleženci cestnega prometa

- Položaj vozila
- Utripalke in varnostne utripalke
- Zavorne svetilke, žarometi za vzvratno vožnjo in zvočni opozorilni znaki za vzvratno vožnjo
- Svetlobni in zvočni opozorilni znaki
- Položaj telesa, glave in rok

Kandidat pozna pravila uporabe naprav in znakov za komunikacijo med udeleženci v cestnem prometu ter razume njihov namen in pomen. (Pre)pozna in razume tudi posredne in neformalne znake za komunikacijo, se zaveda njihovega pomena in tudi možnosti njihove napačne razlage.

6. POSEBNOSTI V CESTNEM PROMETU**Delo na cesti (razen na hitri cesti in avtocesti)****Organizirana kolona vozil****Vozila s prednostjo in vozila za spremstvo (brez pravil vožnje na križišču)****Vozila, ki uporabljajo posebno opozorilno svetilko, ki oddaja svetlobo rumene barve****Izredni prevoz**

Kandidat pozna in razume pravila vožnje ter dejavnike tveganja, povezane z s posebnostmi v cestnem prometu, ki jih predstavljajo delo na cesti, organizirane kolone vozil, vozila s prednostjo in vozila za spremstvo, vozila, ki uporabljajo posebno opozorilno svetilko, ki

oddaja svetlobo rumene barve, ter vozila za izredni prevoz.

7. UPORABA VOZILA V ODNOSU DO OKOLJA

Osnove tehnike varčne vožnje

Trajnostna mobilnost (izbira vrste in načina prevoza)

Načrtovanje poti

Kandidat ima splošno znanje glede uporabe vozila v odnosu do okolja, posebnosti, značilne za posamezno kategorijo vozil, pa se obravnavajo ločeno.

2.3.2 Dodatne vsebine za kategorije B1, B in BE

Dodatne vsebine za kategorije B1, B in BE so navedene v Preglednici 2. Razdeljene so na dodatne vsebine, skupne vsem navedenim kategorijam (splošno o vleki priklopnega vozila), in na dodatne vsebine za vsako kategorijo posebej.

Preglednica 2: Dodatne vsebine za kategorije B1, B in BE

Dodatne vsebine, skupne kategorijam B1, B in BE

- Vleka priklopnega vozila (splošni predpisi, posebnosti glede pravil cestnega prometa in prometne signalizacije, vožnja skupine vozil)

Kandidat pozna splošne predpise, ki se nanašajo na vleko priklopnega vozila (mase, dimenzije, oprema, tehnični pregled, registracija idr.), pozna in razume posebnosti pri pravilih cestnega prometa in prometni signalizaciji, ki se nanašajo na vožnjo (upravljanje) skupine vozil ter pozna in razume značilnosti vožnje skupine vozil, posebej tiste, ki so neposredno povezane z zagotavljanjem varnega in nemotenega poteka cestnega prometa.

Dodatne vsebine, skupne kategorijama B1 in B

- Posebnosti pri splošnih predpisih (kategorije vozil, katerih dovoljenje za vožnjo vključuje vozniško dovoljenje kategorije B, predpisane mase in dimenzije vozil, obvezna oprema, vožnja s spremljevalcem, alkohol – omejitve) ter vpliv socialnih in situacijskih dejavnikov na ravnanje voznika

Kandidat pozna kategorije ter največje dovoljene mase in dimenzije vozil in skupine vozil, ki jih sme voziti z vozniškim dovoljenjem kategorije B, pozna predpisano opremo vozila, pozna pogoje in prednosti vožnje s spremljevalcem, pozna predpisane vrednosti za vsebnost alkohola v krvi voznika, pozna, razume in se zaveda posledic vpliva socialnih in situacijskih dejavnikov, kot so socialno okolje, družbenoekonomski položaj, življenjski slog, pripadnost skupini, nedovoljena uporaba nekaterih naprav in opreme, kajenje med vožnjo, ukvarjanje s sopotniki, pritisk vrstnikov v vozilu na vožnjo idr.

- Vožnja vozila (omejitve hitrosti za to kategorijo, vožnja v naselju in zunaj njega, srečanje, obračanje vzvratna vožnja in vožnja v zimskih razmerah)

Kandidat pozna vse omejitve hitrosti za vozila in skupine vozil, ki jih sme voziti, pozna predpise glede položaja vozila in izbire prometnega pasu, ve in razume, kako ravnati ob oteženem srečanju, ve, kje sme obračati in kje voziti vzvratno ter kako to izpeljati, pozna predpise glede vožnje pozimi in v zimskih razmerah ter ve in razume, kako ravnati pri vožnji v takšnih razmerah.

- Varstvo udeležencev cestnega prometa (prevoz oseb in prevoz skupine otrok, vstopanje in izstopanje potnikov)

Kandidat ve, na kaj mora biti pozoren pri prevozu oseb, ve in razume, kako mora ravnati, če prevaža otroke, ve, kdaj gre za prevoz organizirane skupine otrok in pozna predpise, ki se nanašajo na takšne prevoze.

- Pravila varne ustavitve in parkiranja (odpiranje vrat, zapustitev vozila, označitev ustavljenih vozil, ustavitve in parkiranje)

Kandidat pozna predpise glede označitve ustavljenih vozil, ustavitve in parkiranja ter ve in razume, kako ravnati, da vstop in izstop iz vozila potekata varno.

- Prevoz tovora, vleka pokvarjenega vozila in ravnanje ob okvari

Kandidat pozna predpise v zvezi s prevozom tovora na zunanjem prtljažniku (dimenzije, označitev), ve in razume, kako takšen tovor vpliva na vožnjo, ve in razume, kako ravnati pri prevozu tovora v vozilu, pozna predpise, ki se nanašajo na vleko pokvarjenega vozila, ve in razume, kako je treba ravnati ob okvari vozila in kako poskrbeti za njegovo varno zapustitev.

- Oprema vozil (elementi pasivne varnosti, svetlobna in zvočna oprema ter zagotavljanje vidljivosti iz vozila)

Kandidat pozna opremo (elemente) pasivne varnosti na vozilu, ve, kako se jih pravilno uporablja oz. z njimi ravna, pozna in razume pravilen sedežni položaj voznika, ve in razume, kaj vključuje priprava na (daljšo) vožnjo, pozna svetlobno in zvočno opremo vozila ter pozna ter razume njeno uporabo in pomen, ve in razume, kako se pravilno opazuje promet pred, ob in za vozilom (mrtvi koti, uporaba vzvratni ogledal).

- Tehnične lastnosti vozila v zvezi s prometno varnostjo (kontrolne in opozorilne svetilke na armaturni plošči, nivo olja in drugih tekočin, naprave aktivne varnosti, temeljno poznavanje vozil in ugotavljanje napak na vozilu)

Kandidat pozna pomen vseh pomembnejših opozorilnih in kontrolnih svetilk na armaturni plošči (predvsem za žaromete in svetilke, motorno olje, hladilno tekočino, zavore, gorivo) ter ve, kako ravnati, če katera od njih sveti, ve, kje se preveri količino tekočin, pozna ključne elemente aktivne varnosti (pnevmatike, zavore, krmilni mehanizem, blažilniki, ABS, ESP) in razume njihov vpliv na zagotavljanje nadzora nad vozilom, ima povsem temeljno znanje o vozilih oz. njihovih sklopih kot so npr. pogonska naprava, sklopka ali menjalnik ter zna prepoznati resne napake, ki lahko pomembno vplivajo na varnost cestnega prometa.

- Uporaba vozila v odnosu do okolja (varstvo okolja, trajna mobilnost, načrtovanje poti)

Kandidat pozna in razume ravnanja, ki prispevajo k manjši porabi goriva, manjšim izpustom škodljivih snovi, manjšemu hrupu oz. nasploh k manjšemu obremenjevanju okolja zaradi cestnega prometa ter razume pomen načrtovanja poti.

Dodatne vsebine samo za kategorijo BE

- Posebnosti pri splošnih pravilih in predpisih
- Posebnosti glede pravil cestnega prometa in prometne signalizacije
- Prevoz tovora
- Druge posebnosti kategorije BE

Kandidat pozna splošne predpise, ki se nanašajo na udeležbo skupine vozil v cestnem prometu (mase, dimenzije, oprema, tehnični pregled, registracija, alkohol idr.), pozna in razume posebnosti pri pravilih cestnega prometa in prometni signalizaciji, ki se nanašajo na kategorijo BE, pozna in razume zahteve glede prevoza tovora na priklopnem vozilu (nalaganje, varovanje, označitev) in posebnosti pri vožnji (upravljanju) skupine vozil, ki spada v kategorijo BE, in so povezane z zagotavljanjem varnega in nemotenega poteka cestnega prometa, varovanjem okolja ter tehničnim vidikom uporabe vozil.

2.3.3 Dodatne vsebine za kategorije AM, A1, A2 in A

Dodatne vsebine za kategorije AM, A1, A2 in A so navedene v Preglednici 3. Razdeljene so na dodatne vsebine, skupne vsem navedenim kategorijam, ter na dodatne vsebine za kategorijo AM in za kategorije A1, A2 in A.

Preglednica 3: Dodatne vsebine za kategorije AM, A1, A2 in A

Dodatne vsebine, skupne kategorijam AM, A1, A2 in A

- Posebnosti pri splošnih predpisih in pravilih cestnega prometa

Kandidat pozna splošne predpise, ki se nanašajo na udeležbo tako motornih koles kot mopedov v cestnem prometu ter pozna in razume posebnosti pri pravilih cestnega prometa, ki se nanašajo na vožnjo teh vozil.

- Dejavniki tveganja, ki se nanašajo na različne razmere na cesti

Kandidat pozna in razume vpliv razmer na cesti, zaradi katerih so še posebej izpostavljeni vozniki motornih koles in mopedov (spolzke voziščne površine, mokre označbe na prometnih površinah, pokrovi jaškov, poškodovano vozišče, udarne jame, zapolnjene z vodo, podhlajeno vozišče, pesek na vozišču, bočni veter idr.) ter ve, kako ravnati, da ta tveganja čim bolj zmanjša.

- Vidnost voznikov enoslednih motornih vozil za druge udeležence cestnega prometa

Kandidat ve, kako lahko doseže svojo večjo vidnost v cestnem prometu ter ve in razume, s katerimi ravnanji lahko zmanjša možnost, da bi ga drugi udeleženci spregledali.

- Zaščitna motoristična čelada

Kandidat pozna predpise glede uporabe homologirane zaščitne motoristične čelade ter ve in razume, kakšno izbrati, kako jo uporabljati ter kako skrbeti zanjo (čiščenje, poškodbe, obraba vizirja idr.)

- Prevoz potnika in tovora v zvezi s prometno varnostjo

Kandidat pozna predpise, ki se nanašajo na prevoz potnika in tovora, ter pozna in razume način prevoza potnika in tovora ter vpliv tega na varno upravljanje z motornim kolesom oziroma mopedom.

Dodatne vsebine samo za kategorijo AM

- Posebnosti pri splošnih predpisih in pravilih cestnega prometa
- Posebnosti pri prometni signalizaciji
- Vožnja (upravljanje) mopeda
- Tehnične lastnosti vozila, ki vplivajo na varno udeležbo v cestnem prometu

Kandidat pozna splošne predpise, ki se nanašajo na udeležbo mopedov v cestnem prometu, pozna in razume posebnosti pri pravilih cestnega prometa in prometni signalizaciji, ve in razume, kako ravnati pri vožnji mopeda ter pozna in razume tehnične lastnosti vozila, ki vplivajo na varno udeležbo v cestnem prometu.

Dodatne vsebine samo za kategorije A1, A2 in A

- Posebnosti pri splošnih predpisih in pravilih cestnega prometa
- Posebnosti pri prometni signalizaciji
- Uporaba zaščitne opreme
- Vožnja (upravljanje) motornega kolesa
- Dejavniki tveganja, povezani z značilnostmi vožnje motornega kolesa
- Tehnične lastnosti vozila, ki vplivajo na varno udeležbo v cestnem prometu

Kandidat pozna splošne predpise, ki se nanašajo na udeležbo motornih koles v cestnem prometu, pozna in razume posebnosti pri pravilih cestnega prometa in prometni signalizaciji, pozna značilnosti kakovostne zaščitne motoristične opreme ter razume pomen njene uporabe, ve in razume, kako ravnati pri vožnji motornega kolesa, pozna in razume dejavnike tveganja, povezane z značilnostmi vožnje motornega kolesa ter pozna in razume tehnične lastnosti vozila, ki vplivajo na varno udeležbo v cestnem prometu.

2.3.4 Dodatne vsebine za kategorije C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E in DE

Dodatne vsebine za kategorije C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E in DE so navedene v Preglednici 4. Razdeljene so na dodatne vsebine, skupne vsem zgoraj navedenim kategorijam, na dodatne vsebine, skupne kategorijam C1, C, C1E in CE, dodatne vsebine,

skupne kategorijam C1 in C, dodatne vsebine, skupne kategorijam C1E, CE, D1E in DE ter dodatne vsebine, skupne kategorijam D1 in D.

Preglednica 4: Dodatne vsebine za kategorije C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E in DE

Dodatne vsebine, skupne kategorijam C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E in DE

- Posebnosti pri splošnih pravilih in predpisih

Kandidat pozna splošne predpise, ki se nanašajo na vožnjo in udeležbo vozil navedenih kategorij v cestnem prometu (vozniško dovoljenje, izrazi, alkohol idr.)

- Posebnosti glede pravil cestnega prometa in prometne signalizacije

Kandidat pozna in razume posebnosti pri pravilih cestnega prometa in prometni signalizaciji, skupne navedenim kategorijam.

- Čas vožnje, tahograf

Kandidat pozna pravila o trajanju vožnje, obveznih odmorih in počitkih ter uporabi analognega in digitalnega tahografa.

- Predpisi o prevozi v cestnem prometu

Kandidat pozna temeljne predpise glede vrst prevozov, pogojev za opravljanje prevozov ter prevoznih dokumentov.

- Poznavanje vozil in njihovo vzdrževanje

Kandidat pozna in razume temeljne značilnosti zgradbe in delovanja motorjev s pripadajočimi deli in napravami, vključno s tistimi, ki zmanjšujejo negativne vplive na okolje, naprave za prenos moči ter zavorne in krmilne naprave, pozna naloge in značilnosti motornih tekočin in tekočin v drugih napravah vozila, ve, kako skrbeti zanje, pozna značilnosti zgradbe pnevmatik, njihove pravilne uporabe in skrbi zanje, pozna in razume pomen tipičnih prikazovalnikov, kontrolnih in opozorilnih svetilk ter stikal na armaturi, pozna elemente pasivne in aktivna varnosti, značilne za tovorna vozila in avtobuse, ter pozna in razume priporočila glede preventivnega vzdrževanja vozil.

- Upravljanje z vozilom

Kandidat pozna značilnosti vidnega polja, ki jih pogojujejo lastnosti vozil, ve in razume, kako se s tem sooča voznik, ve in razume, kako se pri vožnji upoštevajo masa in dimenzije vozila ter druge posebnosti, ve in razume, kdaj in kako se uporabljajo različne vrste zavor, pozna temeljne tehnike varčne vožnje, vključno z uporabo sodobnih tehnoloških rešitev.

- Varnostni ukrepi ob okvari vozila in zamenjavi kolesa ter vleka pokvarjenega vozila

Kandidat ve in razume, kako ravnati v primeru okvare vozila, ob zamenjavi kolesa ter pozna predpise v zvezi z vleko pokvarjenega vozila.

- Posebnosti vožnje po hitri cesti in avtocesti

Kandidat pozna in razume posebnosti vožnje po hitri cesti in avtocesti.

Dodatne vsebine, skupne kategorijam C1, C, C1E in CE

- Posebnosti glede pravil cestnega prometa in prometne signalizacije
- Prevoz tovora in prevoz oseb v prostoru za tovor

Kandidat pozna in razume posebnosti pri pravilih cestnega prometa in prometni signalizaciji, skupne navedenim kategorijam, predpise v zvezi s prevozom oseb v prostoru za tovor in na stojščih ali sedežih, prigradenih na zunanji strani vozila, ter predpise v zvezi s prevozom, nalaganjem in pritrditvijo tovora.

Dodatne vsebine, skupne kategorijam C1 in C

- Posebnosti pri splošnih pravilih in predpisih
- Posebnosti glede pravil cestnega prometa in prometne signalizacije
- Mase in dimenzije vozil

Kandidat pozna splošne predpise za navedene kategorije, ki se nanašajo na udeležbo v cestnem prometu, pozna in razume posebnosti pri pravilih cestnega prometa in prometni signalizaciji ter pozna predpisane mase in dimenzije vozil.

Dodatne vsebine, skupne kategorijam C1E, CE, D1E in DE

- Posebnosti pri splošnih pravilih in predpisih
- Posebnosti glede pravil cestnega prometa in prometne signalizacije
- Mase in dimenzije vozil
- Delovanje in dnevno vzdrževanje sistemov sklopk ter postopek priklopa in odklopa
- Druge posebnosti kategorij C1E, CE, D1E in DE

Kandidat pozna splošne predpise za navedene kategorije, ki se nanašajo na udeležbo v cestnem prometu, pozna in razume posebnosti pri pravilih cestnega prometa in prometni signalizaciji, pozna predpisane mase in dimenzije vozil, Delovanje in dnevno vzdrževanje sistemov sklopk ter postopek priklopa in odklopa ter druge posebnosti, kot so upravljanje skupine vozil, nevarnost zvrnitve, ravnanje v zimskih razmerah, značilnosti zavor na priklopnem vozilu idr.

Dodatne vsebine, skupne kategorijam D1 in D

- Posebnosti pri splošnih pravilih in predpisih
- Posebnosti glede pravil cestnega prometa in prometne signalizacije, ki niso vezane na prevoz potnikov
- Pravila cestnega prometa, neposredno povezana s prevozom potnikov
- Mase in dimenzije vozil
- Druge posebnosti kategorij D1 in D

Kandidat pozna za navedeni kategoriji splošne predpise, ki se nanašajo na udeležbo v

cestnem prometu, pozna in razume posebnosti pri pravilih cestnega prometa in prometni signalizaciji, pozna predpisane mase in dimenzije vozil ter druge posebnosti, ki se tičejo kategorij D1 in D.

2.3.5 Dodatne vsebine za kategorijo F

Dodatne vsebine za kategorijo F so navedene v preglednici 5.

Preglednica 5: Dodatne vsebine za kategorijo F

Dodatne vsebine za kategorijo F

- Posebnosti pri prometni signalizaciji, splošnih predpisih in pravilih vožnje

Kandidat pozna in razume prometno signalizacijo, ki se nanaša na to kategorijo vozil, ter pozna splošne predpise in pravila, kot so največje dovoljene hitrosti, dokumenti o vozilu, predpisane mase in dimenzije vozil, označitev vozila, pogoji za vožnjo, izrazi idr.

- Prevoz tovora in prevoz oseb

Kandidat pozna predpise v zvezi s prevozom oseb v prostoru za tovor in na stojiščih ali sedežih, prigrajenih na zunanji strani vozila, ter predpise v zvezi s prevozom, nalaganjem in pritrditvijo tovora.

- Varnostni ukrepi ob okvari in zamenjavi kolesa ter preventivno vzdrževanje vozil

Kandidat ve in razume, kako ravnati v primeru okvare vozila in ob zamenjavi kolesa ter pozna in razume priporočila glede preventivnega vzdrževanja vozil.

- Upravljanje z vozilom v cestnem prometu

Kandidat pozna značilnosti oviranega vidnega polja, ki jih pogojujejo lastnosti vozila, priklopnega vozila, traktorskih priključkov in tovora, ve in razume, kako se s tem sooča voznik, ve in razume, kako se pri vožnji upoštevajo masa in dimenzije vozila ter druge posebnosti, kot so počasnost vozila, vključevanje v promet s kmetijskih in gozdnih površin idr.

- Poznavanje vozil

Kandidat pozna in razume temeljne značilnosti zgradbe in delovanja motorjev s pripadajočimi deli in napravami, naprave za prenos moči ter zavorne in krmilne naprave, pozna naloge in značilnosti motorne tekočine in tekočin v drugih napravah vozila, ve, kako skrbeti zanje, pozna temeljne značilnosti zgradbe pnevmatik, njihove pravilne uporabe in skrbi zanje, pozna in razume pomen tipičnih prikazovalnikov, kontrolnih in opozorilnih svetilk ter stikal na armaturi.

- Varno delo s traktorji in traktorskimi priključki

Kandidat pozna in razume temeljne značilnosti mehanike gibanja in stabilnost traktorja, ve in razume, kako preprečevati nesreče pri delu s traktorjem in traktorskimi priključki ter pozna

temeljna načela varnega dela s traktorskimi priključki.

2.3.6 Dodatne vsebine za kategorijo G

Dodatne vsebine za kategorijo G so navedene v spodnji preglednici (preglednica 6)

Preglednica 6: Dodatne vsebine za kategorijo G

Dodatne vsebine za kategorijo G
- Posebnosti pri prometni signalizaciji, splošnih predpisih in pravilih vožnje (prometna signalizacija, dokumenti, mase in dimenzije vozil, označitev vozila, pogoji za vožnjo, izrazi) <i>Kandidat pozna in razume prometno signalizacijo, ki se nanaša na to kategorijo vozil, ter pozna splošne predpise in pravila, kot so dokumenti o vozilu, predpisane mase in dimenzije vozil, označitev vozila, pogoji za vožnjo, izrazi idr.</i> - Prevoz tovora in prevoz oseb <i>Kandidat pozna predpise v zvezi s prevozom oseb v prostoru za tovor in na stojiščih ali sedežih, prigradenih na zunanji strani vozila, ter predpise v zvezi z nalaganjem, pritrditvijo in prevozom tovora.</i> - Varnostni ukrepi ob okvari in zamenjavi kolesa ter preventivno vzdrževanje vozil <i>Kandidat ve in razume, kako ravnati v primeru okvare vozila in ob zamenjavi kolesa ter pozna in razume priporočila glede preventivnega vzdrževanja vozil.</i> - Upravljanje z vozilom v cestnem prometu <i>Kandidat pozna značilnosti oviranega vidnega polja, ki jih pogojujejo lastnosti vozila, priklopnega vozila in tovora, ve in razume, kako se s tem sooča voznik, ve in razume, kako se pri vožnji upoštevajo posebnosti, kot so počasnost vozila, vključevanje v promet s kmetijskih in gozdnih površin idr.</i> - Poznavanje vozil <i>Kandidat pozna in razume temeljne značilnosti zgradbe in delovanja motorjev s pripadajočimi deli in napravami, naprave za prenos moči ter zavorne in krmilne naprave, pozna naloge in značilnosti motornih tekočin in tekočin v drugih napravah vozila, ve, kako skrbeti zanje ter pozna značilnosti zgradbe pnevmatik, njihove pravilne uporabe in skrbi zanje.</i> - Varno delo z delovnimi stroji, motokultivatorji in njihovimi priključki (mekanika gibanja in stabilnost ter preprečevanje nesreč pri delu s temi vozili) <i>Kandidat pozna in razume temeljne značilnosti mehanike gibanja in stabilnost delovnega stroja in motokultivatorja ter ve in razume, kako preprečevati nesreče pri delu z njimi.</i>

3 PRAKTIČNI DEL IZPITA

Na praktičnem delu voznškega izpita se ugotavlja, ali ima kandidat potrebne spretnosti v skladu s predpisanim programom in merili ocenjevanja ter ravna tako, da zagotavlja umirjen, varen in nemoten potek cestnega prometa.

3.1 ZASNOVA IN IZPELJAVA

Praktični del izpita je sestavljen iz treh delov, kot je to določeno v prvem odstavku 8. člena tega pravilnika, vključuje pa tudi uvod v izpit in njegovo analizo. Pri izpeljavi praktičnega dela izpita sta poleg prej navedenih delov izpita pomembna elementa še podajanje navodil in pojasnil ter izbor vsebin preizkušanja.

To poglavje vključuje splošne informacije, navodila in usmeritve glede zasnove in izpeljave praktičnega dela izpita. Posebnosti se obravnavajo ločeno, pri posamezni kategoriji ali skupini kategorij izpita.

3.1.1 Uvod v izpit

Po seznaitvi kandidata in ocenjevalca se opravijo uvodne formalnosti, ki vključujejo preveritev predpisanih listin in kandidatove istovetnosti ter seznaitev kandidata s potekom izpita, ki vključuje informacije o tem:

- kakšen bo način podajanja navodil za smer;
- da zgrešitev smeri sama zase še ne pomeni napake;
- da lahko kandidat v primeru nejasnosti prosi za pojasnilo in da bo ocenjevalec odgovorili na vsako takšno vprašanje, ki bo zastavljeno pravočasno, vendar mu s pojasnilom ne bo pomagali pri nalogah, ki jih mora opraviti povsem samostojno;
- v kakšni obliki in kakšnem obsegu bo potekal morebitni pogovor med izpitno vožnjo in kakšen je njegov namen.

Primerno izpeljan uvod kandidatu vlije potrebno samozavest in zaupanje v izpit, ki naj bo resen, a ne stresen dogodek, zato ga lahko za ta namen dopolnjujejo tudi neformalne vsebine.

3.1.2 Usmerjanje in podajanje drugih navodil

Usmerjanje kandidata in podajanje drugih navodil lahko na izpitu potekata različno, način pa mora biti v vsakem primeru takšen, da omogoča pravilno preveriti kandidatova znanja, spretnosti in ravnanje v prometu. To pomeni, da kandidatu ne smejo ne olajševati ne oteževati same vožnje in opravljanja nalog, ki jih pred njega postavljajo vsakokratne prometne okoliščine. V ta namen morajo biti navodila predvsem:

- razumljiva,

- vzbuditi pravilne asociacije in pravilno usmeriti kandidatovo pozornost,
- biti podana v pravem trenutku.

Navodila so razumljiva, če se uporabljajo enostavni in uveljavljeni izrazi, govori z zmernim tempom in dovolj glasno, tako da jih lahko kandidat razume brez nepotrebnega naprezanja in osredotočanja nanje. Odstopanja od tega so dopustna v kontekstu specifičnih okoliščin.

Pomembna je tudi izbira trenutka, v katerem se poda navodilo. Navodilo mora biti podano dovolj zgodaj, da lahko kandidat informacijo miselno obdelava in se na nalogo ustrezno pripravi ter da v ključnem trenutku:

- ne preusmeri kandidatove pozornosti od pomembnega dogajanja,
- ne vpliva na proces percepcije (jo prekine, upočasni),
- ne prekine pomembne psihomotorične ali mentalne dejavnosti.

Prav tako se kandidata ne obremenjuje z navodili za smer ali drugo nalogo, kadar je zasičen z informacijami iz okolice ali celo ni več sposoben njihove sprotne obdelave. To pa je predvsem takrat, kadar:

- je pred problemom, ki nima enolične rešitve,
- je njegovo ravnanje pomembno odvisno od drugih udeležencev cestnega prometa,
- se sooča z netipično situacijo,
- zamuja z dejanji.

Kadar kandidat ni obremenjen z drugim kot z rutinskimi opravili, bi moral navodilom brez težav slediti. Navodila tudi ne smejo kandidatu oteževati vožnje v prometnih ureditvah, ki so redke in zapletene, nestandardne ali celo v nasprotju s predpisi.

Kandidat naj si v čim večji meri samostojno izbira pot do izbranega cilja oziroma naj najde pot s pomočjo prometne signalizacije. Tako se lahko bolje preveri usposobljenost kandidata za samostojno udeležbo v cestnem prometu.

3.1.3 Pogovor med kandidatom in ocenjevalcem

S pogovorom med izpitno vožnjo lahko ocenjevalec takoj, dokler je spomin na dogodek še svež, pridobi od kandidata koristne dodatne informacije za pravilno oceno njegovih odločitev in ravnanj ali pa ga spodbudi k nekemu ravnanju, npr. prikazu določenih spretnosti. Pogovor torej ocenjevalcu omogoča pridobiti večje število uporabnih in zanesljivih informacij o vožnji kandidata in tudi njem samem, ima pa tudi določene slabosti:

- večina kandidatov ni sposobna voziti in se hkrati pogovarjati,
- nekateri kandidati se težko izražajo (ne znajo ubesediti razlogov za svoje odločitve),
- nekateri kandidati ne razumejo, kaj se od njih pravzaprav želi,
- spodbujeno drugačno ravnanje oziroma slog vožnje ima lahko za posledico nezanesljivo ali napačno ravnanje.

Glede na navedeno začne ocenjevalec med izpitno vožnjo pogovor le, če nima nobenega pomisleka glede mogočih negativnih posledic.

Tudi ocenjevalec mora biti ves čas pripravljen na morebitna vprašanja kandidata. Poskrbeti mora za pravočasne in tvorne povratne informacije in biti pripravljen ustrezno reagirati tudi v primerih, ko kandidat zastavi vprašanje zadnji hip ali celo prepozno za kakršno koli uporabno povratno informacijo. Ocenjevalec mora biti ves čas pozoren tudi na notranje stanje kandidata, ki ga lahko razbere iz položaja telesa, gibov, obrazne mimike, morebitnega drgeta, potenja in drugih podrobnosti. Če je kandidat v stiski, lahko ocenjevalec z dodatnim pojasnilom ali zgolj pomirjajočo besedo poskrbi, da bo resnično pokazal tisto, česar je zmožen v vsakdanjih okoliščinah.

Pri analizi izpitne vožnje je pogovor med ocenjevalcem in kandidatom nujen. Analiza izpitne vožnje, v katero je kandidat dejavno vključen, ima bistveno večjo učinek kot tista, pri kateri gre le za enosmerno podajanje informacij s strani ocenjevalca. Pri tem je najpomembnejše od kandidata pridobiti informacijo, kako, če sploh, je razumel ocenjevalčevo razlago in mu ponuditi možnost, da argumentira svoje odločitve in ravnanja med izpitno vožnjo.

3.1.4 Vsebine preizkušanja in njihov izbor

Vsebine praktičnega dela izpita vključujejo:

- naloge prvega in drugega dela izpita (priprava na vožnjo, pregled vozila z vidika prometne varnosti, preverjanje predpisanih znanj in spretnosti, ki jih v drugem in tretjem delu izpita ni mogoče preveriti ter preizkus spretnosti pri vožnji vozila, ki poteka na vadbene površini oziroma drugi ustrezni površini);
- vključevanje v cestni promet na javno cesto in izključevanje iz njega, ustavitve na vozišču javne ceste in ponovna vključitev v cestni promet;
- vožnjo na križiščih enakovrednih cest, prednostne in neprednostne ceste, s krožnim prometom, na potekih prednostne ceste, na križiščih, kjer je promet urejen s semaforji;
- vožnja po cestah različnih kategorij, širin, potekov in voziščnih podlag (glavne, regionalne, lokalne, ozke, široke, ovinkaste, z večjim vzdolžnim nagibom, z več prometnimi pasovi, asfaltne, tlakovane, makadamske idr.) v naseljih in zunaj njih, čez zavarovan in čez nezavarovan prehod ceste čez železniško progo, vožnja skozi predore in po enosmernih cestah;
- vožnja po avtocesti in hitri cesti;
- vožnja čez ovire za umirjanje prometa, v območju omejene hitrosti, v območju umirjenega prometa, čez prehode za pešce zunaj križišč, skozi ozke prehode, mimo ovir, mimo avtobusnih postajališč, kadar so na njih vozila javnega prevoza potnikov, in v parkirni hiši.

Izbor vsebin preizkušanja mora biti takšen, da so v vsak izpit vključene najpomembnejše vsebine, v okvir čim manjšega števila izpitov pa je treba vključiti vse predpisane vsebine

praktičnega dela izpita za posamezno kategorijo. Izbor vsebin je podrejen preverjanju kompetenc, potrebnih za zagotavljanje nemotenega, varnega in umirjenega poteka cestnega prometa. Kompetence se nanašajo na specifične spretnosti, kot so obračanje, parkiranje ali speljevanje na vzponu, na vožnjo v določenih prometnih ureditvah oziroma v določenih prometnih okoliščinah (različni tipi križišč, vožnja zunaj naselja, vožnja po avtocesti in hitri cesti, ožine, območje umirjenega prometa idr.) ter na splošna znanja in spretnosti, ki pridejo v poštev v večini vsakodnevnih prometnih situacij (obvladovanje vozila, pravilno opazovanje, predvidevanje in razumevanje prometnih situacij, hitrost in dinamika vožnje, sporazumevanje z drugimi udeleženci cestnega prometa idr.) ter so opredeljene v točki 3.2.1 Splošna merila ocenjevanja. Praktični del izpita praviloma poteka tako, da se lahko ocenjevalec pri kandidatu opredeli glede vseh pomembnih kompetenc.

3.1.5 Analiza praktičnega dela izpita

Cilj analize praktičnega dela izpita je, da kandidat sprejme oceno kot pravilno, pravično ter razume razloge zanjo. Kakovostna analiza izpitne vožnje tudi omogoča kandidatu, ki izpita ni opravil, da načrtno odpravi pomanjkljivosti. Za to je za analizo pomembno, da:

- je razumljiva,
- je prepričljiva in
- da kandidat v njej dejavno sodeluje.

V primeru negativne ocene izpita je pomembno še:

- da se ravnanja (pomanjkanje kompetenc), ki so odločilna za odločitev o oceni, poveže z verjetnimi vzroki zanje,
- da se ravnanja (pomanjkanje kompetenc), ki so odločilna za odločitev o oceni, poveže z njihovimi dejanskimi oziroma mogočimi negativnimi posledicami,
- da se pojasni in argumentira potrebno ravnanje (potrebne kompetence).

V praksi ni mogoče vedno zanesljivo ugotoviti vzrokov, ki so razlog za določeno kandidatovo neustrezno ravnanje, brez izjeme pa obstajajo neke splošne posledice, ki so nezaželene. Če temu ne bi bilo tako, potem določenega ravnanja ne bi označili kot neustreznega. Če torej določeno ravnanje (ali njegovo opustitev) ocenjevalec izpostavi kot napačno, pomanjkljivo ali kako drugače neustrezno, potem mora vedno, brez izjeme, tudi navesti in prepričljivo argumentirati dejanske ali mogoče posledice takšnega ravnanja ter pojasniti, kakšno je ustrezno ravnanje in zakaj. Katera kandidatova ravnanja bo ocenjevalec vključil v analizo, pa je povezano z dosego v uvodnem stavku te točke navedenega cilja. V primeru negativne ocene se v analizo vključijo predvsem tista ravnanja, na osnovi katerih je ocenjevalec sklenil, da kandidat na določenem področju (še) nima potrebnih kompetenc za samostojno vožnjo v cestnem prometu. Tudi sicer velja, da se ocenjujejo in v analizi vožnje izpostavljajo ravnanja kandidata, na osnovi katerih je ocenjevalec utemeljeno sprejel odločitev o njegovih kompetencah, torej glede tega, ali lahko zagotavlja varen, nemoten in umirjen potek prometa v skladu s postavljenimi merili.

3.2 OCENJEVANJE

Na praktičnem delu voznškega izpita se ocenjuje, ali kandidat vozi v skladu s cestnoprometnimi predpisi in pri tem predvsem zagotavlja varen, nemoten in umirjen potek cestnega prometa. Poleg upoštevanja enoznačnih pravil cestnega prometa pa mora ocenjevalec pravilno presoditi tudi kompetence, kot so potreben nadzor nad vozilom, pravilno opazovanje, predvidevanje in pravilno razumevanje prometnih situacij, defenzivno ravnanje, prilagajanje hitrosti okoliščinam, odnos do drugih udeležencev, varčna vožnja idr.

3.2.1 Splošna merila ocenjevanja

Na praktičnem delu izpita se mora ocenjevalec ob pravilnem izboru vsebin preizkušanja opredeliti predvsem do naslednjih kompetenc za zagotavljanje varnega, nemotenega in umirjenega poteka cestnega prometa:

- upravljanje z vozilom (obvladovanje vozila / tehnika vožnje),
- opazovanje,
- pozornost ter razumevanje in predvidevanje prometnih situacij,
- sporazumevanje z drugimi udeleženci cestnega prometa,
- položaj vozila,
- hitrost in dinamika vožnje ter vključevanje in prehajanje v drug prometni tok,
- neodvisna vožnja,
- vožnja v skladu s pravili, prometno signalizacijo ter znaki in odredbami pooblaščenih oseb.

Ocenjevalec ugotavlja, ali kandidat obvladuje s potrebno spretnostjo posamezne pomembne elemente vožnje in iz tega sklepa o njegovi celostni usposobljenosti. Z napakami se ukvarja le toliko, kolikor pomenijo pomanjkljivo obvladovanje posameznega elementa ali kaže njihovo pogosto pojavljanje na preveliko nezanesljivost.

3.2.1.1 Upravljanje z vozilom

Kompetence glede upravljanja z vozilom se ocenjujejo skozi izpeljavo naslednjih nalog:

- priprava na vožnjo, pregled vozila in naloge prvega dela izpita,
- preizkus spretnosti z vozilom (drugi del izpita),
- nadzor nad vozilom pri vožnji v cestnem prometu (speljevanje, prestavljanje, pospeševanje, spreminjanje in držanje smeri, zmanjševanje hitrosti, ustavljanje),
- gospodarna vožnja (kategorije B1, B, BE, C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E in DE),
- prepoznavanje resnejših tehničnih napak,
- uporaba svetilk, žarometov in drugih naprav na vozilu,

- zagotavljanje vidljivosti iz vozila ter, gretje, hlajenje in prezračevanje vozila (kategorije B1, B, BE, C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E, DE in F).

Na področju zgoraj naštetih kompetenc mora kandidat pokazati znanje, spretnosti in rutino, ki so potrebni, da voznik ne ogroža varnosti cestnega prometa in da zagotavlja njegov nemoten potek ter tudi mero udobja in gospodarnosti pri vožnji.

3.2.1.2 Opazovanje

Kompetence glede opazovanja se ocenjujejo skozi izpeljavo naslednjih nalog:

- opazovanje naprej, levo in desno, z namenom pridobiti informacije, potrebne za pravilno ravnanje ter pravilno in pravočasno presojo posamezne prometne situacije,
- pravilna in sistematična uporaba vzvratnih ogledal,
- kontrola mrtvih kotov vzvratnih ogledal.

Na področju zgoraj naštetih kompetenc mora kandidat pokazati znanje, spretnosti in rutino, ki so potrebni, da voznik z opazovanjem okolice pridobi za vožnjo potrebne informacije. Opazovanje prometa za in ob vozilu mora potekati sistematično, ob uporabi notranjih in zunanjih vzvratnih ogledal ter kontroli mrtvih kotov (odvisno tudi od kategorije, v katero spada vozilo), tako da lahko kandidat premike ter spremembe smeri in hitrosti vožnje opravi varno in brez oviranja drugih udeležencev cestnega prometa.

Opazovanje kandidata je tudi vir informacij o njegovi usposobljenosti na drugih področjih. Glede na to, kam usmerja poglede, koliko časa trajajo zaustavitev pogledov in kako zaznava s perifernim vidom, je mogoče ugotoviti, če spremlja podatke v vozilu, zazna prometno signalizacijo, opazi udeleženca cestnega prometa ali se osredotoči na mogočo nevarnost. Kadar je opazovanje povezano z ustreznim ukrepanjem, npr. kadar kandidat usklajuje gibanje vozila z zahtevami prometne signalizacije in se prilagaja drugim udeležencem cestnega prometa oziroma se odziva na prometne okoliščine, ki se pojavijo, je mogoče sklepati tudi o učinkovitosti opazovanja.

Če kandidat večkrat in v različnih okoliščinah ne ukrepa, kot bi moral, se skuša ugotoviti razlog za to. Pomanjkljivosti pri opazovanju so le eden od možnih vzrokov, zato mora ocenjevalec dobro spremljati, kam so usmerjeni njegovi pogledi ter kje in za koliko časa se zaustavijo. Kandidat morda situacijo vidi, pa ne ukrepa, ker si jo napačno razlaga ali pa ne uspe ukrepati zaradi zasičenosti z informacijami. Pri tem je treba upoštevati tudi dejstva o tem, kako pri človeku potekata opazovanje in zaznavanje ter kakšne posebnosti se lahko pri tem pričakujejo pri neizkušenih voznikih, kot so kandidati.

3.2.1.3 Pozornost ter razumevanje in predvidevanje prometnih situacij

Kompetence glede pravilnega razporejanja in usmerjanja pozornosti se ocenjujejo skozi izpeljavo naslednjih nalog:

- pravilna presoja in ocena posamezne prometne situacije (vključuje tudi kulturo in medsebojno sodelovanje v cestnem prometu, kot sta odstop prednosti in upoštevanje

ranljivejših in drugače izstopajočih udeležencev),

- predvidevanje razvoja dogodkov,
- prepoznavanje tveganih situacij.

Kandidat mora imeti dovolj znanja in izkušenj, da v vsakodnevnih situacijah pravilno predvidi in razume ravnanja drugih udeležencev cestnega prometa ter prepozna običajne tvegane situacije, kot so npr. delno zakrit prehod za pešce, otroci ob vozišču, nepregledno križišče ali tesna vožnja mimo parkiranih vozil ter temu prilagodi svojo vožnjo. V redkih, netipičnih ali kako drugače specifičnih situacijah, o katerih si kandidat upravičeno ni mogel nabrati dovolj izkušenj, so dopustna večja odstopanja, vendar tudi v takšnih primerih kandidat ne sme povzročiti nevarne situacije. Smiselno enako velja tudi za primere, kadar je zaradi spleta okoliščin v nekem trenutku podatkov več, kot jih je voznik sposoben pravočasno obdelati ter na njihovi podlagi tudi pravočasno sprejeti pravilno odločitev.

3.2.1.4 Sporazumevanje z drugimi udeleženci cestnega prometa

Kompetence glede sporazumevanja z drugimi udeleženci cestnega prometa se ocenjujejo skozi izpeljavo naslednjih nalog:

- ustrezna uporaba in razumevanje naprav za sporazumevanje (utripalke, varnostne utripalke, zavorne svetilke, žaromet za vzvratno vožnjo),
- pravočasno in jasno sporočanje namer s položajem vozila ter hitrostjo in dinamiko vožnje.

Kandidat se mora z drugimi udeleženci cestnega prometa sporazumevati na način, ki zagotavlja varen in hkrati nemoten potek prometa. Informacije, ki jih kandidat daje z uporabo naprav za sporazumevanje ter s položajem, hitrostjo in dinamiko vožnje, morajo biti dane pravočasno in nedvoumno, tako da lahko drugi udeleženci cestnega prometa temu pravočasno prilagodijo svoje ravnanje. Komunikacija, ki spremlja tipične in pogosto ponavljajoče se elemente vožnje, (npr. vožnja mimo, razvrščanje in zavijanja na križiščih, menjava prometnega pasu, vključevanje na avtocesto in izključevanje z nje), mora biti izpeljana brez večjih odstopanj. Več tolerance se dopušča v redkih in netipičnih situacijah, kot so npr. neobičajna križišča ali specifičen način obračanje vozila.

3.2.1.5 Položaj vozila

Kompetence glede položaja vozila se ocenjujejo skozi izpeljavo naslednjih nalog:

- lega na cesti v skladu s pravili,
- jasno, pravočasno in pravilno zavzet položaj (razvrščanje, premiki),
- zagotavljanje potrebnih razdalj do drugih udeležencev cestnega prometa in fizičnih ovir (varnostna razdalja, bočna varnostna razdalja),
- prilagajanje položaja vozila značilnostim zavojev, potrebni vidni razdalji in preglednosti križišč.

Lega oziroma položaj vozila morata biti v skladu s pravili cestnega prometa, morebitna odstopanja pa usklajena s posebnostmi posameznih prometnih situacij. Razdalja do drugih udeležencev cestnega prometa in fizičnih ovir ter prilagajanje položaja vozila značilnostim zavojev, potrebni vidni razdalji in preglednosti križišč morata biti takšna, da zagotavljata varen in nemoten potek cestnega prometa.

3.2.1.6 Hitrosti in dinamika vožnje ter vključevanje in prehajanje v drug prometni tok

Kompetence glede hitrosti in dinamike vožnje ter vključevanja in prehajanja v drug prometni tok se ocenjujejo skozi izpeljavo naslednjih nalog:

- zagotavljanje nemotenega poteka cestnega prometa (vključno s prehitevanjem, če ga je mogoče izpeljati varno in v skladu s pravili cestnega prometa),
- prilagoditev hitrosti okoliščinam, ki jih voznik lahko predvidi (npr. temu, da lahko ustavi pred oviro, ki jo lahko pričakuje),
- prilagoditev hitrosti cestnim in vremenskim razmeram,
- vključevanje v prometni tok, križanje z drugimi prometnimi tokovi in prehajanje iz enega v drug prometni tok (tudi na hitri cesti in avtocesti).

Kandidat mora voziti s takšno hitrostjo, da lahko sledi prometnemu toku iste vrste vozil (mopedi, osebni avtomobili, tovorna vozila ...) ter da pokaže, da obvladuje vozilo in prometne situacije pri hitrostih, ki so na določeni cesti ali delu ceste dovoljene in v danih okoliščinah še primerne. To vključuje tudi usklajevanje hitrosti in ravnanja z okoliščinami, ki zahtevajo določeno prilagoditev. Dinamika vožnje mora biti takšna, da se zmore kandidat brez nepotrebnega čakanja in odlašanja vključiti v drug prometni tok ali se z njim križati (vključevanje v promet na javni cesti, vožnja na križiščih, menjava prometnega pasu, vključevanje s pospeševalnega pasu).

3.2.1.7 Neodvisna vožnja

Kompetence glede neodvisne vožnje se ocenjujejo skozi nalogo vožnje proti cilju po znanih poteh ali s pomočjo postavljene prometne signalizacije (kažipotov), brez sprotnega usmerjanja. Pri takšni vožnji kandidat pokaže, da zmore tudi samostojno sprejemati odločitve glede smeri vožnje in z njimi usklajevati ostala ravnanja oziroma da spremlja in pravilno upošteva tudi prometne znake za vodenje prometa.

Takšen način vožnje je pri kategorijah BE, C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E in DE prisoten v čim večji meri, pri ostalih kategorijah pa v manjšem obsegu.

3.2.1.8 Vožnja v skladu s pravili cestnega prometa, prometno signalizacijo ter znaki in odredbami pooblaščenih oseb

Kompetence glede upoštevanja pravil cestnega prometa, prometne signalizacije ter znakov in odredb, ki jih dajejo pooblaščene osebe, se ocenjujejo skozi njihovo morebitno neupoštevanje, kadar ravnanje ne sodi v katero koli od točk od 3.2.1.1 do 3.2.1.7 te priloge

(npr. v primeru neupoštevanja pravil zaradi njihovega nepoznavanja).

Kandidat mora voziti v skladu s pravili cestnega prometa, znaki in odredbami pooblaščenih oseb ter upoštevati postavljeno prometno signalizacijo in prometno opremo cest. Hujše kršitve oziroma neupoštevanja ter tiste kršitve in neupoštevanja, ki imajo za posledico dejansko ali mogočo nevarno situacijo, pomenijo, da kandidat še ni usvojil potrebnih kompetenc pri tem segmentu znanj in spretnosti.

3.2.1.9 Mera avtomatizma in rutine

Mera avtomatizma in rutine zajema nadzor nad vozilom in izpeljavo vseh rutinskih postopkov, kot sta npr. razvrščanje pred križiščem ali sistematično opazovanje prometa za vozilom. Ocenjevalec ugotavlja, ali kandidat uresničuje postopke ustaljeno in dosledno, odstopanja pa so logično pogojena in usklajena s specifičnimi okoliščinami. Če kandidat improvizira ali se postopki pogosto porušijo zaradi mentalnih preobremenitev ali nestandardnih okoliščin, pomeni, da temeljnih postopkov še ni usvojil kot rutine. Posledica pomanjkanja rutine je poleg pogoste mentalne preobremenitve tudi veliko majhnih napak. Ali postopki potekajo rutinsko, je mogoče razbrati tudi iz tega, koliko stvari lahko kandidat počne sočasno. Le postopki, ki ne zahtevajo posebnega miselnega napora, lahko potekajo usklajeno ali hkrati z reševanjem problemov.

Če pomanjkanje rutine pomembno vpliva na zagotavljanje varnega in nemotenega poteka cestnega prometa, pomeni, da kandidat še ni usvojil vseh potrebnih kompetenc.

3.2.2 Posebnosti pri ocenjevanju posameznih kategorij

Posamezne kategorije ali skupine kategorij imajo določene posebnosti, ki so obravnavane v nadaljevanju.

3.2.2.1 Kategorija AM

3.2.2.1.1 Prvi del izpita

Na prvem delu izpita se pri kandidatu preverjajo naslednja znanja in spretnosti:

- poznavanje najpomembnejših tehničnih podatkov in značilnosti vozila, s katerim kandidat opravlja vozniški izpit (tip vozila, vrsta in moč motorja, masa, nosilnost, vrsta zavor, vrsta goriva);
- uporaba dolgih in zasenčenih žarometov, dajanje svetlobnih in zvočnih opozorilnih znakov ter uporaba drugih naprav, ki jih ima vozilo;
- vizualno preverjanje stanja pnevmatik, zavor in verige, preverjanje delovanja svetilk in žarometov ter preverjanje nivoja tekočin, ki so potrebne za pravilno delovanje in uporabo vozila;
- pravilna namestitev zaščitne opreme, ki jo sestavljajo oblačila (dolgi rokavi, dolge hlače), zaprta obutev, ki sega nad gležnje, ter motoristične zaščitne rokavice in

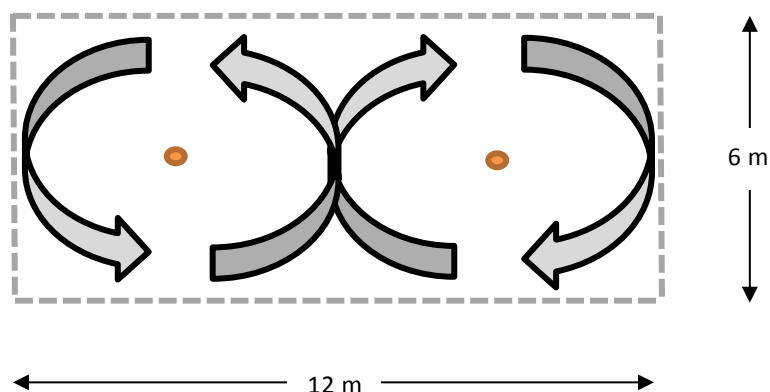
čelada.

Na vsakem izpitu se v celoti preverijo znanja in spretnosti, navedeni v zadnji alineji, izmed ostalih pa ocenjevalec vsakič izbere še najmanj dve.

3.2.2.1.2 Drugi del izpita

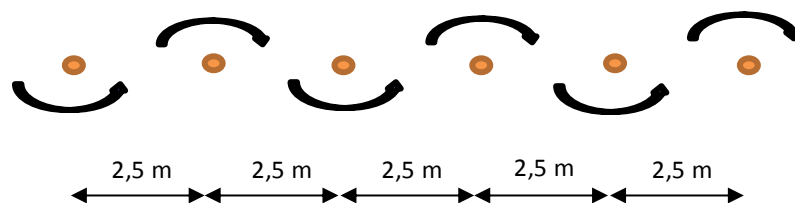
Drugi del izpita zajema preizkus spretnosti vožnje vozila, na katerem se ugotavlja sposobnost izvedbe predpisanih elementov preizkušanja, s čimer kandidat pokaže, da obvlada vozilo s potrebno spretnostjo.

Prvi element preizkušanja je **Osmica**. Pri tem elementu vozi kandidat na označenem prostoru velikosti 12 x 6 metrov v obliki številke osem s hitrostjo, pri kateri ob nagibu vozila tekoče prehaja iz enega v drugo kroženje in odpelje tri med seboj povezane osmice. Pri tem ves čas stabilno sedi na vozilu, ima noge na stopalkah, pravilno usmerja pogled proti središču kroženja, pravilno in usklajeno uporablja zavore in plin ter tudi sklopko pri vozilu, opremljenim z ročnim menjalnikom. Pri tem ne zadene stožcev in z vozilom ostaja v označenem prostoru.

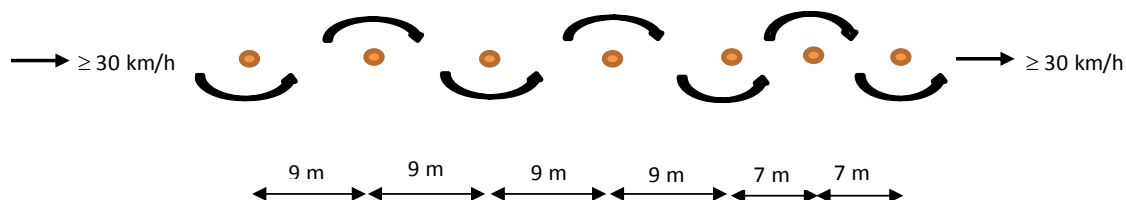
Slika 1: Osmica (AM)

Drugi element preizkušanja je **Slalom pri počasni vožnji**. Pri tem elementu kandidat odpelje slalom med najmanj šestimi stožci, ki so postavljeni v ravni linji na medsebojni oddaljenosti 2,5 metra. Razdalja med stožci se lahko podaljša do dolžine vozila, povečane za 0,8 metra. Kandidat odpelje slalom tekoče, z nogami na stopalkah, s pravilno usmerjenim pogledom na stožec, ki sledi stožcu, okoli katerega vozi, pravilno in usklajeno uporablja zavore in plin ter tudi sklopko pri vozilu, opremljenim z ročnim menjalnikom ter pri tem ne zadene nobenega stožca.

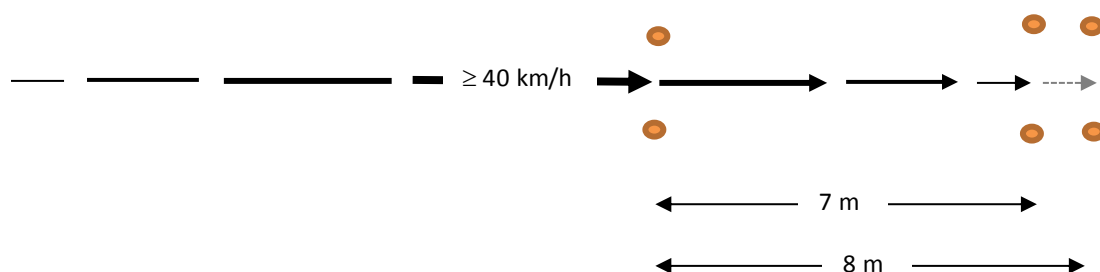
Slika 2: Slalom pri počasni vožnji (AM)

Tretji element preizkušanja je **Aritmični slalom**. Pri tem elementu kandidat odpelje slalom med sedmimi stožci, ki so postavljeni v ravni liniji. Prvih pet stožcev je postavljenih na medsebojni razdalji 9 metrov, zadnja dva pa sta postavljena na razdalji 7 metrov od predhodnega stožca. Kandidat odpelje slalom tekoče, s stalno hitrostjo najmanj 30 km/h, s pravilno usmerjenim pogledom na stožec, ki sledi stožcu, okoli katerega vozi, ter pri tem ne zadene nobenega stožca.

Slika 3: Aritmični slalom (AM)

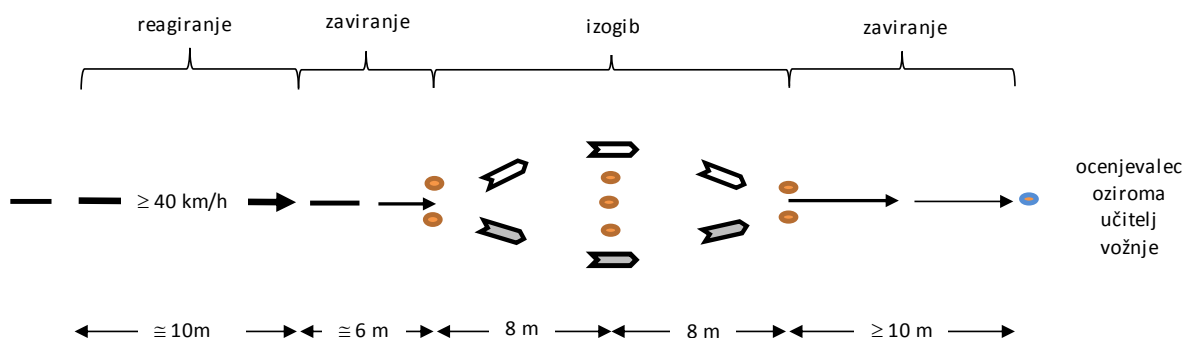
Četrti element preizkušanja je **Ustavljanje v sili**. Pri tem elementu kandidat doseže hitrost najmanj 40 km/h ter nato na določeni točki začne zavirati do popolne ustavitve. Zavira tako, da varno ustavi na čim krajši razdalji, ki na kakovostnem suhem asfaltu v prvem poskusu ne sme biti daljša od 8 metrov in v drugem poskusu ne daljša od 7 metrov. Pri oceni učinkovitosti zaviranja, ki je odvisno od ravnanja (izurjenosti) kandidata, se poleg oprijema pnevmatik na podlago upoštevajo tudi značilnosti motornega kolesa.

Slika 4: Ustavljanje v sili (AM)

Peti element preizkušanja je **Izognitev oviri s predhodnim zaviranjem**. Pri tem elementu kandidat doseže hitrost najmanj 40 km/h. Ocenjevalec, ki lahko to nalogo prepusti tudi

učitelju vožnje, z odročeno roko pokaže, na kateri strani je ovira. To stori v trenutku, ko je kandidat oddaljen približno 10 metrov od točke, na kateri mora začeti zavirati, tako da lahko, glede na pričakovani reakcijski čas, do začetka izogibanja zmanjša hitrost za približno 10 km/h. Začetek izogibanja označujeta stožca, ki sta med seboj razmaknjena 1 meter in oddaljena od ovire 8 metrov. Skrajna stožca, ki označujeta oviro, sta med seboj razmaknjena 1,6 metra, simetrično glede na začetno in končno linijo vožnje. Po končani izognitvi oviri se kandidat vrne nazaj v prvotno linijo vožnje, ki jo ponovno označujeta stožca, med seboj razmaknjena 1 meter in oddaljena od ovire 8 metrov. Po vrnitvi v prvotno linijo vožnje kandidat postopno zmanjša hitrost in po potrebi ustavi. Ocenjevalec oziroma učitelj vožnje, ki pokaže, na kateri strani je ovira, stoji vsaj 10 metrov za zadnjima dvema stožcema. Kandidat celoten maneuver od začetka zaviranja do vrnitve v prvotno linijo vožnje izpelje z izklopljeno sklopko, če ima vozilo ročni menjalnik, pogled usmeri v smer premika in med spreminjanjem smeri ne zavira. Element preizkušanja se izpelje dvakrat. Stran, na katero se pokaže, da je ovira, izbere ocenjevalec in je lahko tudi obakrat ista. Kandidat pri izpeljavi elementa preizkušanja ne sme zadeti nobenega stožca.

Slika 5: Izognitev oviri s predhodnim zaviranjem

O vrstnem redu elementov preizkušanja odloči ocenjevalec, pri čemer se najprej izpeljeta prva dva elementa in šele nato ostali trije.

Stožci, s katerimi se označijo poteki posameznih elementov preizkušanja, so visoki najmanj 20 cm in največ 35 cm, izdelani iz mehkega materiala (povozljivi) in dovolj težki, da jih veter, v kakršnem se izpiti še opravljajo, ne more premakniti.

3.2.2.1.3 Tretji del izpita

Na tretjem delu izpita se preverjajo vsebine, določene v drugi do četrty ter šesti alineji točke 3.1.4 Izbor vsebin preizkušanja, razen vožnje v parkirni hiši. Pri izboru vsebin se nameni več poudarka upoštevanju prednosti na križiščih ter pravilno zavzetemu položaju vozila, pravilnemu opazovanja prometa za vozilom pred premiki in spremembami smeri (pravilna uporaba vzvratnih ogledal in opazovanja mrtvih kotov brez pretiranega obračanja ali celo neposrednega opazovanja dogajanja za vozilom) ter razumevanju in predvidevanju prometnih situacij.

3.2.2.2 Kategorije A1, A2 in A

3.2.2.2.1 Prvi del izpita

Na prvem delu izpita se pri kandidatu preverjajo naslednja znanja in spretnosti:

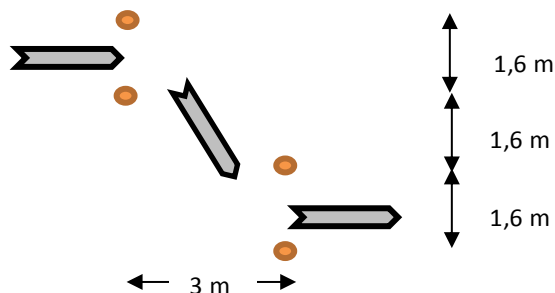
- poznavanje najpomembnejših tehničnih podatkov in značilnosti vozila, s katerim kandidat opravlja voziški izpit (tip vozila, vrsta, prostornina in moč motorja, masa, nosilnost, vrsta zavor, tlak v pnevmatikah);
- uporaba dolgih in zasenčenih žarometov, dajanje svetlobnih in zvočnih opozorilnih znakov, uporaba stikala za ustavitev motorja v sili ter uporaba drugih naprav, ki jih ima vozilo;
- vizualno preverjanje stanja pnevmatik, zavor in verige, preverjanje delovanja svetilk in žarometov ter preverjanje nivoja tekočin, ki so potrebne za pravilno delovanje in uporabo vozila;
- pravilna namestitev zaščitne motoristične opreme, ki jo sestavljajo oblačila, obutev, rokavice, čelada in morebitni drugi (dodatni) kosi motoristične zaščitne opreme.

Na vsakem izpitu se v celoti preverijo znanja in spretnosti, navedeni v zadnji alineji, izmed ostalih pa ocenjevalec vsakič izbere še najmanj dve.

3.2.2.2.2 Drugi del izpita

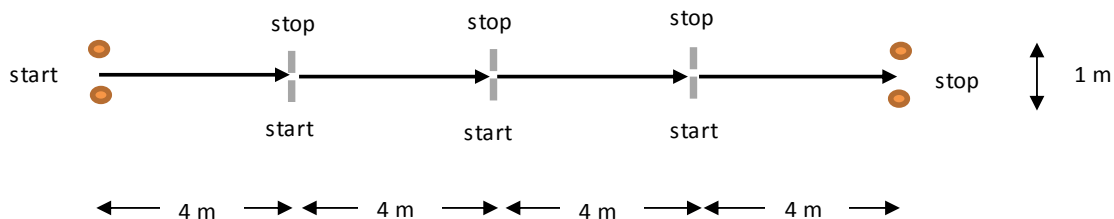
Drugi del izpita zajema preizkus spretnosti vožnje vozila, na katerem se ugotavlja sposobnost izvedbe predpisanih elementov preizkušanja, s čimer kandidat pokaže, da obvlada vozilo s potrebno spretnostjo. Namen posameznih elementov preizkušanja je oceniti predvsem izurjenost pri ravnanju s plinom, sklopko in zavorami, tehniko krmiljenja in prestavljanja, smer gledanja ter ravnotežje in položaj na vozilu, vključno s položajem nog na stopalkah.

Prvi element preizkušanja je **Potiskanje vozila**. Pri tem elementu kandidat postavi vozilo s stranskega ali centralnega stojala ter ga nato brez pomoči motorja potiska po linij, označeni na sliki, in sicer na svoji levi strani, pri čemer vozilo rahlo nasloni na svoj bok. Med potiskanjem z obema rokama drži krmilo in je v pripravljenosti z občutkom uporabiti prednjo zavoro. Dovoljeno je tudi manevriranje naprej in nazaj. Po koncu potiskanja postavi vozilo nazaj na stojalo ter stori vse za njegovo varno zapustitev.

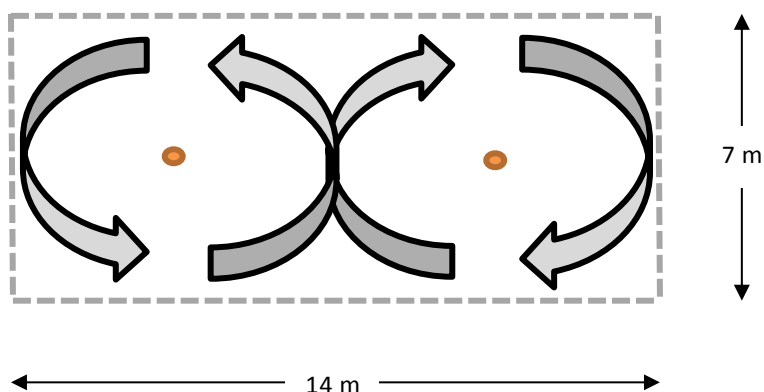
Slika 6: Potiskanje vozila (A1, A2 in A)

Drugi element preizkušanja je **Spelji – ustavi**. Pri tem elementu kandidat štirikrat zapored dinamično spelje in po 4 metrih ustavi. Po speljevanju postavi obe nogi na stopalke, ob vsaki ustavitvi pa se izmenično opre na levo oziroma desno nogo. Nogo položi na tla, ko se motorno kolo ustavi. Kandidat usklajeno in učinkovito uporablja plin, sklopko in zavore, ohranja ravnotežje ter usmerja pogled naravnost naprej (in ne na mesto, na katerem mora ustaviti).

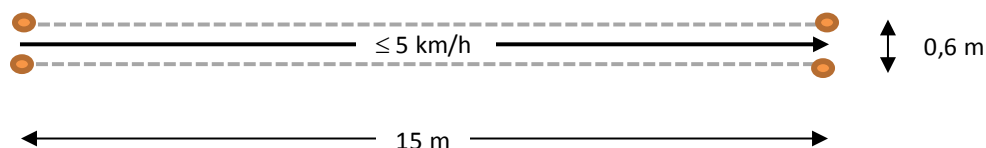
Slika 7: Spelji - ustavi (A1, A2 in A)

Tretji element preizkušanja je **Osmica**. Pri tem elementu vozi kandidat na označeni prostoru velikosti 14 x 7 metrov v obliki številke osem s hitrostjo, pri kateri ob nagibu vozila tekoče prehaja iz enega v drugo kroženje in odpelje tri med seboj povezane osmice. Pri tem ves čas stabilno sedi na vozilu, ima noge na stopalkah, pravilno usmerja pogled proti središču kroženja ter pravilno in usklajeno uporablja zavore, plin in sklopko. Pri tem ne zadene stožcev in z vozilom ostaja v označenem prostoru.

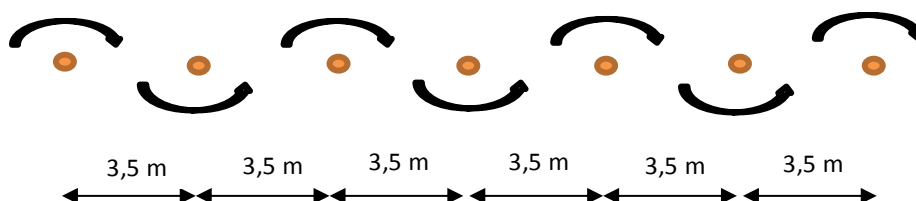
Slika 8: Osmica (A1, A2 in A)

Četrty element preizkušanja je **Počasna vožnja naravnost**. Pri tem elementu pelje kandidat čim bolj enakomerno s hitrostjo največ 5 km/h (vožnja z drsečo sklopko) vzdolž ravne linije v dolžini 15 metrov in pri tem ves čas ostaja v koridorju širine 0,6 m. Usklajeno in učinkovito uporablja plin, sklopko in zavore, ohranja ravnotežje ter usmerja pogled naravnost naprej, pri tem mirno in stabilno sedi na vozilu ter ima noge na stopalkah. Preizkus poteka na podlagi brez vzdolžnega nagiba ali z minimalnim vzponom.

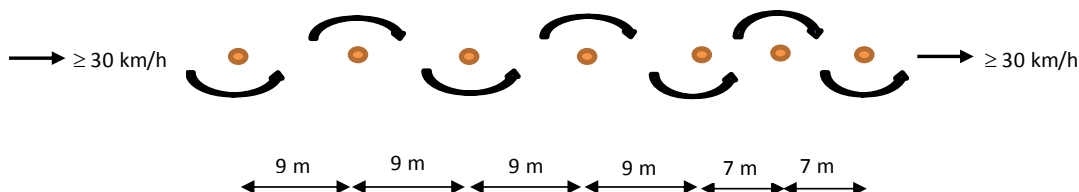
Slika 9: Počasna vožnja naravnost (A1, A2 in A)

Peti element preizkušanja je **Slalom pri počasni vožnji**. Pri tem elementu kandidat odpelje slalom med najmanj sedmimi stožci, ki so postavljeni v ravni linji na medsebojni oddaljenosti 3,5 metra. Kandidat odpelje slalom tekoče, s hitrostjo približno 5 km/h, z nogami na stopalkah, s pravilno usmerjenim pogledom na stožec, ki sledi stožcu, okoli katerega vozi, in brez nagibanja v zavojih. Ravnotežje ohranja z usklajenimi gibi telesa in krmila ter pravilno in usklajeno uporablja zavore, sklopke in plina ter pri tem ne zadene nobenega stožca.

Slika 10: Slalom pri počasni vožnji (A1, A2 in A)

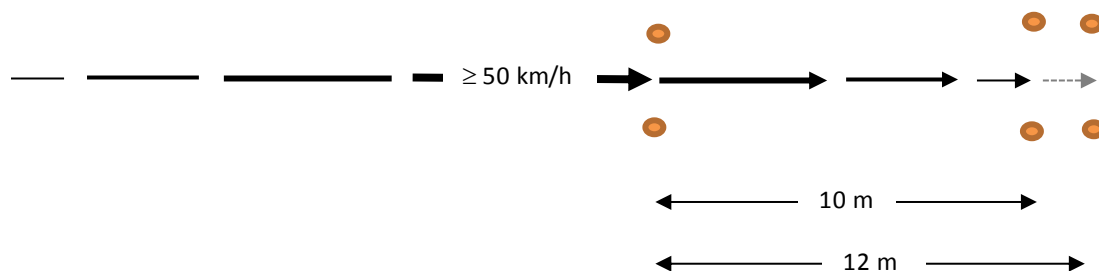
Šesti element preizkušanja je **Aritmični slalom**. Pri tem elementu kandidat odpelje slalom med sedmimi stožci, ki so postavljeni v ravni linji. Prvih pet stožcev je postavljenih na medsebojni razdalji 9 metrov, zadnja dva pa sta postavljena na razdalji 7 metrov od predhodnega stožca. Kandidat odpelje slalom tekoče, v drugi ali tretji prestavi, s stalno hitrostjo najmanj 30 km/h, s pravilno usmerjenim pogledom na stožec, ki sledi stožcu, okoli katerega vozi, ter pri tem ne zadene nobenega stožca.

Slika 11: Aritmični slalom (A1, A2 in A)

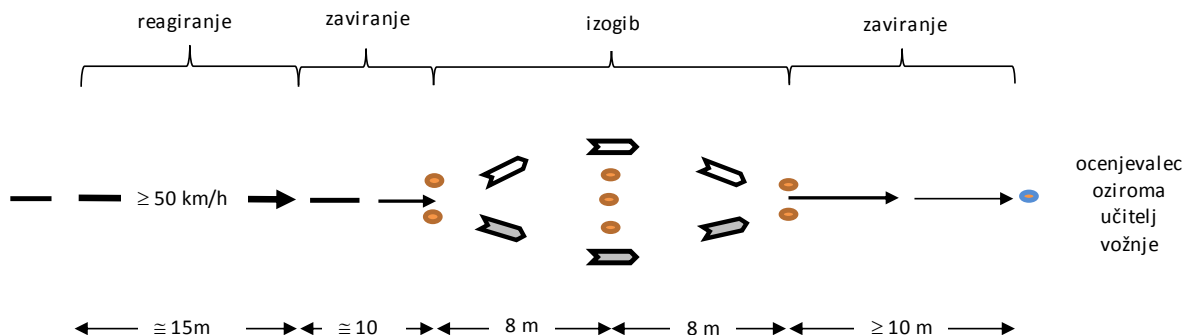
Sedmi element preizkušanja je **Ustavljanje v sili**. Ta element preizkušanja se izpelje dvakrat. Kandidat doseže hitrost najmanj 50 km/h ter nato na določeni točki začne hipoma zavirati do popolne ustavitve. Če velikost vadbene površine omogoča, vozi kandidat pred začetkom zaviranja v tretji prestavi. Zavira tako, da varno ustavi na čim krajši razdalji, ki na kakovostnem suhem asfaltu v prvem poskusu ne sme biti daljša od 12 metrov in v drugem

poskusu ne daljša od 10 metrov. Pri oceni učinkovitosti zaviranja, ki je odvisna od ravnanja (izurjenosti) kandidata, se poleg oprijema pnevmatik na podlago upoštevajo tudi značilnosti motornega kolesa.

Slika 12: Ustavljanje v sili (A1, A2 in A)

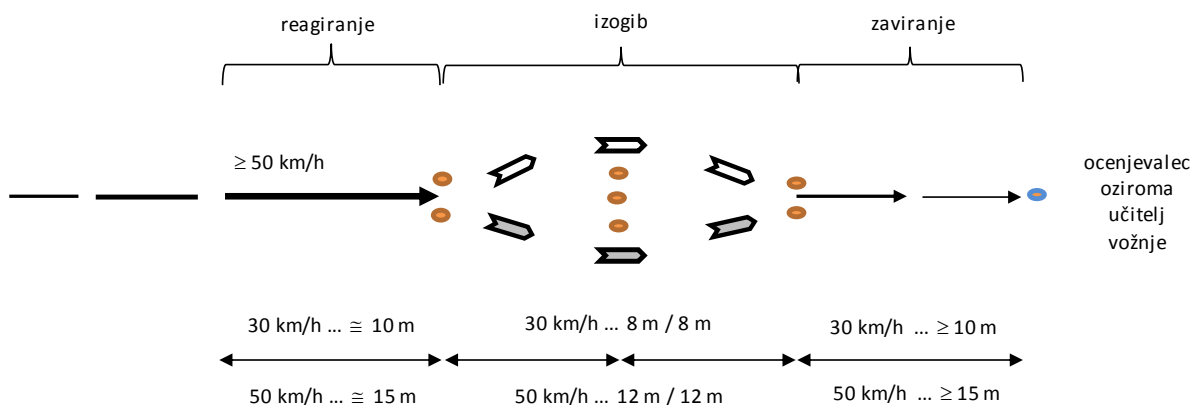
Osmi element preizkušanja je **Izognitev oviri s predhodnim zaviranjem**. Pri tem elementu kandidat doseže hitrost najmanj 50 km/h. Ocenjevalec, ki lahko to nalogo prepusti tudi učitelju vožnje, z odročeno roko pokaže, na kateri strani je ovira. To stori, ko je kandidat oddaljen nekaj metrov od točke, na kateri lahko najprej začne zavirati. Ta točka je oddaljena od stožcev, ki označujeta začetek izogibanja približno, 10 metrov. Z zaviranjem zmanjša hitrost na približno 30 km/h in med tem sprejme odločitev glede smeri, v katero se mora izogniti oviri. Začetek izogibanja označujeta stožca, ki sta med seboj razmaknjena 1 meter in oddaljena od ovire 8 metrov. Skrajna stožca, ki označujeta oviro, sta med seboj razmaknjena 1,6 metra, simetrično glede na začetno in končno linijo vožnje. Po končani izogitvi oviri se kandidat vrne nazaj v prvotno linijo vožnje, ki jo ponovno označujeta stožca, med seboj razmaknjena 1 meter in oddaljena od ovire 8 metrov. Po vrnitvi v prvotno linijo vožnje kandidat postopno zmanjša hitrost in po potrebi ustavi. Ocenjevalec oziroma učitelj vožnje, ki pokaže, na kateri strani je ovira, stoji vsaj 10 metrov za zadnjima dvema stožcema. Kandidat celoten maneuver od začetka zaviranja do vrnitve v prvotno linijo vožnje izpelje z izklopljeno sklopko, pogled usmerja v smer premika in med spreminjanjem smeri ne zavira. Stran, na katero se pokaže, da je ovira, izbere ocenjevalec. Kandidat pri izpeljavi elementa preizkušanja ne sme zadeti nobenega stožca.

Slika 13: Izognitev oviri s predhodnim zaviranjem (A1, A2 in A)

Deveti element preizkušanja je **Izognitev oviri brez predhodnega zaviranja**. Ta element preizkušanja se izpelje dvakrat. V prvo kandidat doseže hitrost najmanj 30 km/h, v drugo pa

najmanj 50 km/h. Ocenjevalec, ki lahko to nalogo prepusti tudi učitelju vožnje, z odročeno roko pokaže, na kateri strani je ovira. Pri hitrosti 30 km/h to stori, ko je kandidat oddaljen približno 10 metrov, pri hitrosti 50 km/h pa 15 metrov od stožcev, ki označujeta začetek izogibanja. Navedeni razdalji sta povezani s časom, ki ga kandidat potrebuje, da lahko sprejme ustrezno odločitev glede smeri, v katero se mora izogniti oviri in pravočasno začne s premikom (reakcijski čas). Začetek izogibanja označujeta stožca, ki sta med seboj razmaknjena 1 meter in pri hitrosti 30 km/h oddaljena od ovire 8 metrov, pri hitrosti 50 km/h pa 12 metrov. Skrajna stožca, ki označujeta oviro, sta med seboj razmaknjena 1,6 metra, simetrično glede na začetno in končno linijo vožnje. Po končani izoginitvi oviri se kandidat vrne nazaj v prvotno linijo vožnje, ki jo ponovno označujeta stožca, med seboj razmaknjena 1 meter in oddaljena od ovire 8 oziroma 12 metrov. Po vrnitvi v prvotno linijo vožnje kandidat postopno zmanjša hitrost in po potrebi ustavi. Ocenjevalec oziroma učitelj vožnje, ki pokaže, na kateri strani je ovira, stoji pri izoginitvi oviri s hitrostjo 30 km/h vsaj 10 metrov za zadnjima dvema stožcema, pri hitrosti 50 km/h pa vsaj 15 metrov. Kandidat celoten manever od začetka izogiba do vrnitve v prvotno linijo vožnje izpelje z izklopljeno sklopko, pogled pa usmerja v smer premika in ne zavira, dokler se ne vrne v prvotno linijo vožnje. Stran, na katero se pokaže, da je ovira, izbere ocenjevalec in je lahko tudi obakrat ista. Kandidat pri izpeljavi elementa preizkušanja ne sme zadeti nobenega stožca.

Slika 14: Izoginitve oviri brez predhodnega zaviranja (A1, A2 in A)

Deseti element preizkušanja je Speljevanje in polkrožno obračanje na vzponu. Pri tem elementu preizkušanja kandidat ustavi na vzponu ter nato spelje in polkrožno obrne. Če širina vzpona na vadbeni površini ne omogoča polkrožnega obračanja, lahko kandidat obrne z manevriranjem. Če na vadbeni površini ni ustreznega vzpona, se ta element preizkušanja izpelje v okviru tretjega dela izpita na površin z malo prometa. V tem primeru mora biti lokacija za preizkus izbrana tako, da kandidata v primeru padca drugi udeleženci cestnega prometa v običajnih prometnih situacijah ne ogrožajo.

O vrstnem redu elementov preizkušanja odloči ocenjevalec, pri čemer se najprej izpelje prvih pet elementov in šele nato ostale.

Stožci, s katerimi se označijo poteki posameznih elementov preizkušanja, so visoki najmanj 20 cm in največ 35 cm, izdelani iz mehkega materiala (povozljivi) in dovolj težki, da jih veter, v kakršnem se izpiti še opravljajo, ne more premakniti.

3.2.2.2.3 Tretji del izpita

Na tretjem delu izpita se preverjajo vsebine, določene v drugi do šesti alineji točke 3.1.4 Izbor vsebin preizkušanja, razen vožnje v parkirni hiši. Pri izboru vsebin se pri kategorijah A2 in A nameni več poudarka vožnji po cestah z več prometnimi pasovi, zunaj naselja, ovinkastih in z večjim vzdolžnim nagibom ter po avtocesti in hitri cesti.

3.2.2.3 Kategoriji B1 in B

3.2.2.3.1 Prvi del izpita

Na prvem delu izpita se pri kandidatu preverjajo naslednja znanja in spretnosti:

- Priprava na vožnjo, ki vključuje naloge, kot so nastavitve sedeža, vzglavnikov, vzvratnih ogledal, volana in varnostnega pasu, zagotovitev potrebne vidljivosti na vse strani (čista stekla in ogledala, brez ovir pogledom), preverjanje zaprtosti vrat (kandidat preveri, če so vsa vrata zaprta) in po zagonu motorja vklop potrebnih naprav, kot so žarometi, klimatska naprava, brisalci idr.). Pred zagonom motorja morajo biti vse naprave izklopljene, ostale naloge, ki se nanašajo na pripravo na vožnjo, pa lahko kandidat opravi že pred začetkom izpita.
- Poznavanje najpomembnejših podatkov o vozilu, s katerim kandidat opravlja voziški izpit, kot so znamka in tip vozila, prostornina in moč motorja, vrsta pogonskega goriva in tlak v pnevmatikah.
- Uporaba žarometov in svetilk, naprave za dajanje svetlobnih in zvočnih opozorilnih znakov, brisalcev in naprave za pranje stekel, klimatske naprave, nastavitve višine snopa zasenčenih žarometov, zaklepanje in odklepanje volana, pomen stikal, merilnikov in kontrolnih svetilk v vozilu ter uporaba drugih naprav, ki jih ima vozilo in so povezane z vsakdanjo vožnjo v cestnem prometu.
- Preverjanje nivoja motornega olja, hladilne tekočine, zavornega olja in tekočine za pranje stekel, preverjanje delovanja svetilk in žarometov, preverjanje obvezne opreme vozila ter vizualno preverjanje stanja pnevmatik.

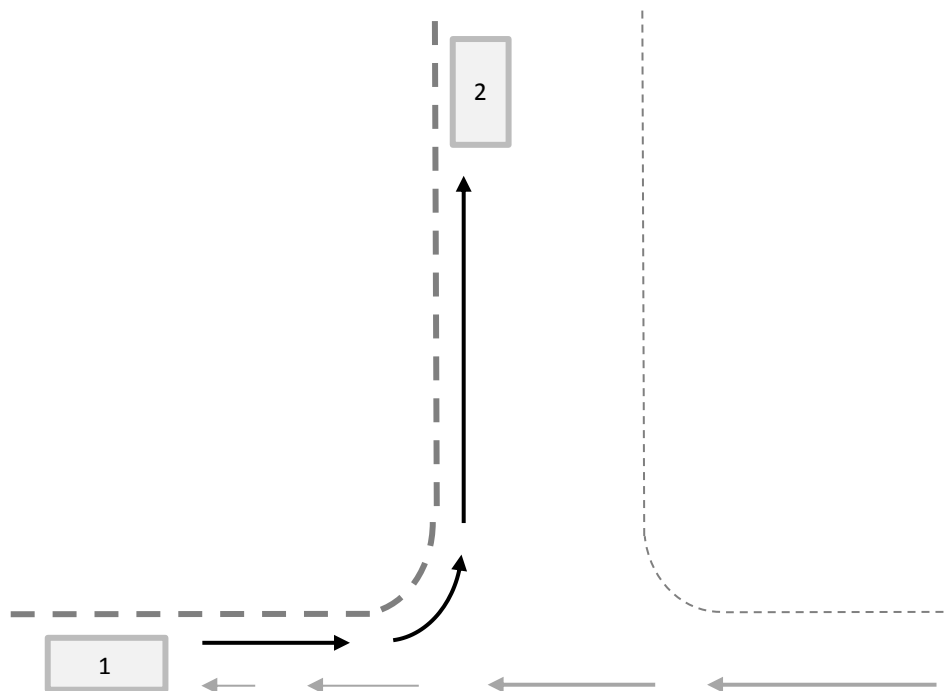
Na vsakem izpitu se v celoti preverijo znanja in spretnosti, navedena v prvi alineji, izmed ostalih pa ocenjevalec vsakič izbere še najmanj dve.

3.2.2.3.2 Drugi del izpita

Drugi del izpita zajema preizkus spretnosti vožnje vozila, na katerem se ugotavlja sposobnost izvedbe predpisanih elementov preizkušanja, s čimer kandidat pokaže, da obvlada vozilo s potrebno spretnostjo ter da obvlada postopke izpeljave posameznih elementov vožnje, kot sta parkiranje in obračanje. Izpeljeta se najmanj dva elementa preizkušanja, od katerih najmanj eden vključuje vzvratno vožnjo.

Prvi element preizkušanja je **vzvratna vožnja pod pravim kotom**. Kandidat pripelje mimo označene površine, na katero bo zapeljal vzvratno, in približno 10 m naprej ustavi. Nato ob upoštevanju pravil cestnega prometa na to površino zapelje vzvratno, pri čemer prevozi vsaj 30 m. Linija, ob kateri vozi vzvratno, je določena z robom vozišča (robna črta, robnik, bankina ...) ali s stožci, višine 20 do 35 cm.

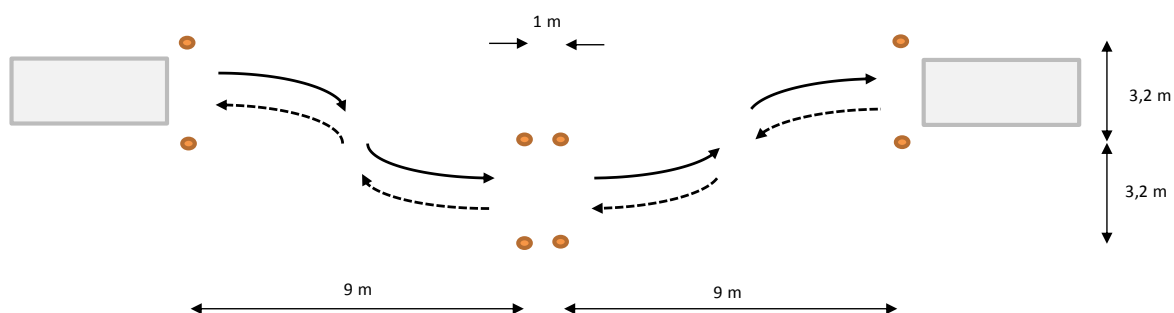
Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da ima potreben nadzor nad vozilom, opazuje okolico vozila in ob tem upošteva pravila cestnega prometa, ki se nanašajo na vzvratno vožnjo.

Slika 15: Vzvratna vožnja pod pravim kotom (B1 in B)

Drugi element preizkušanja je **vožnja med ovirami naprej in vzvratno**. Kandidat zapelje skozi koridor, ki ga določajo ovire na levi in desni strani, najprej naprej in nato še vzvratno. Pri tem ne sme zadeti ovir, ki so označene s stožci, količki, bočnimi ali čelnimi zaporami, z njihovo kombinacijo ali drugimi primernimi elementi, ki segajo v višino najmanj 130 cm. Dimenzije koridorja so razvidne s slike 16.

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da ima potreben nadzor nad vozilom in pri tem opazuje okolico vozila.

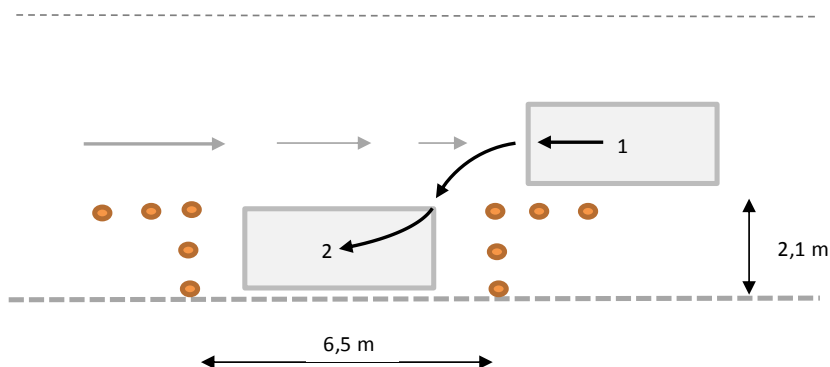

Slika 16: Vožnja med ovirami naprej in vzvratno (B1 in B)

Tretji element preizkušanja je **vzvratno bočno parkiranje**. Kandidat pripelje mimo označenega parkirnega mesta, se na primernem mestu ustavi in nato z vzvratno vožnjo parkira vozilo. Vozilo je pravilno parkirano, ko je oddaljeno od notranjega roba parkirnega

mesta največ 30 cm in približno enako oddaljeno od sprednjega in zadnjega dela parkirnega mesta. Parkirno mesto je omejeno s stožci, količki, bočnimi ali čelnimi zaporami, z njihovo kombinacijo ali drugimi primernimi elementi, ki segajo v višino najmanj 130 cm. Lahko je omejeno tudi s parkiranimi vozili.

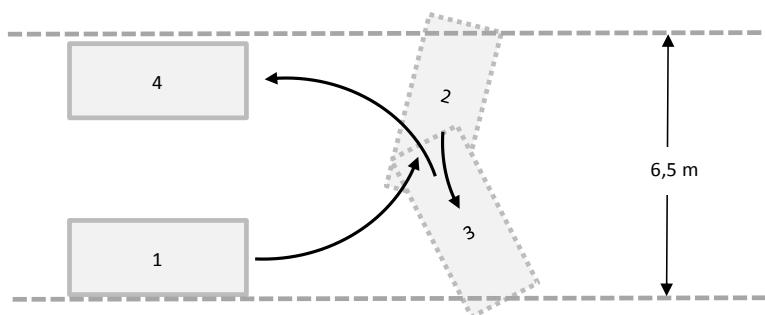
Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da pozna postopek vzratnega bočnega parkiranja ter ima pri tem potreben nadzor nad vozilom, opazuje okolico vozila in na predpisan način nakazuje premike.

Slika 17: Vzratno bočno parkiranje (B in B1)

Četrty element preizkušanja je **obračanje z manevriranjem**. Kandidat obrne vozilo v nasprotno smer s pomočjo vožnje naprej in nazaj od enega do drugega roba označene površine. Robove določa rob vozišča (robna črta, robnik, bankina ...) ali drugi primerni elementi, kot so npr. montažni vodilni robniki ali opozorilne letve, katerih višina je nižja od najnižje točke vozila.

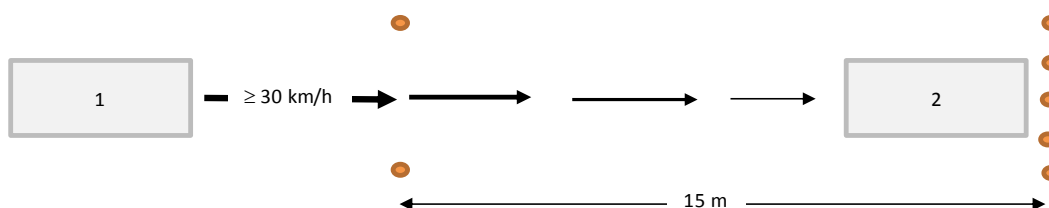
Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da pozna postopek obračanja z manevriranjem ter ima pri tem potreben nadzor nad vozilom, opazuje okolico vozila in na predpisan način nakazuje premike.

Slika 18: Obračanje z manevriranjem (B in B1)

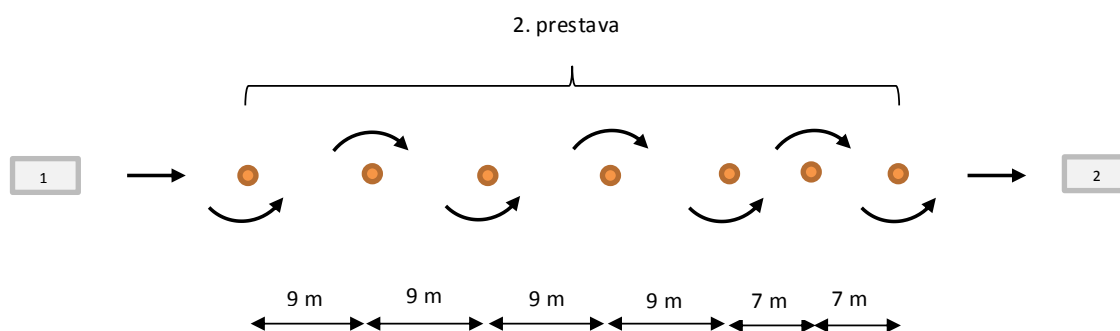
Peti element preizkušanja je **ustavitev na določeni točki**. Kandidat vozi s hitrostjo najmanj 30 km/h, začne zmanjševati hitrost, ko je od ovire oddaljen približno 15 m in ustavi na razdalji med 0,3 in 0,8 m pred oviro. Ovira je označena s stožci, količki, bočnimi ali čelnimi zaporami, z njihovo kombinacijo ali drugimi primernimi elementi, ki segajo v višino najmanj 80 cm.

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da zna tudi v primeru ostrejšega zmanjševanja hitrosti varno ustaviti na vnaprej določeni razdalji.

Slika 19: Ustavitev na določeni točki (B1 in B)

Šesti element preizkušanja je **slalom**. Pri tem elementu kandidat odpelje slalom med sedmimi stožci, višine 20 do 35 cm, ki so postavljeni v ravni liniji. Prvih pet stožcev je postavljenih na medsebojni razdalji 9 metrov, zadnja dva pa sta postavljena na razdalji 7 metrov od predhodnega stožca. Kandidat odpelje slalom tekoče, v drugi prestavi, s pravilno usmerjenim pogledom na stožec, ki sledi stožcu, okoli katerega vozi, pravilno drži in vrti volan ter pri tem ne zadene nobenega stožca.

Slika 20: Slalom (B1 in B)

Sedmi element preizkušanja je **speljevanje na vzponu**. Kandidat ustavi na vzponu, z naklonom med 10 in 15 % in nato spelje s pomočjo ročne zavore. Pri tem ves čas upošteva pravila vožnje v cestnem prometu (opazovanje, uporaba utripalk ...).

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da obvladuje speljevanje na vzponu z večjim naklonom in pri tem upošteva pravila cestnega prometa.

Če tega elementa preizkušanja ni mogoče izpeljati ne na vadbeni površini ne na javni cesti, se ga lahko nadomesti z **vožnjo čez oviro**. V tem primeru pripelje kandidat do polkrožne ovire in ustavi tako, da je vozilo nanjo naslonjeno s kolesi. Zatem nadzorovano in počasi zapelje čeznjo. Preizkus se ponovi še pri vzratni vožnji. Ovira je dimenzij 3,5 cm x 10 cm x min 240 cm. Kandidat mora imeti ves čas nadzor nad vozilom, ob usklajeni uporabi sklopke plina in zavor.

3.2.2.3.3 Tretji del izpita

Na tretjem delu izpita se preverjajo vsebine, določene v drugi do šesti alineji točke 3.1.4 Izbor vsebin preizkušanja.

3.2.2.4 Kategoriji BE in B s kodo administrativne omejitve 96

3.2.2.4.1 Prvi del izpita

Na prvem delu izpita se pri kandidatu preverjajo naslednja znanja in spretnosti:

- Priprava na vožnjo, ki vključuje naloge, kot so vizualni pregled priklopnega vozila in tovora (stanje in pritrjenost tovora, stanje tovornih vrat, ponjave idr.) vključno s stanjem priklopa, nastavitve sedeža, vzglavnikov, vzvratnih ogledal, volana, varnostnega pasu, zagotovitev potrebne vidljivosti na vse strani (čista stekla in ogledala, brez ovir pogledom), preverjanje zaprtosti vrat (kandidat preveri, če so vsa vrata zaprta) in po zagonu motorja vklop potrebnih naprav, kot so žarometi, klimatska naprava, brisalci idr.). Pred zagonom motorja morajo biti vse naprave izklopljene, ostale naloge, ki se nanašajo na pripravo na vožnjo, razen vizualnega pregleda priklopnega vozila vključno s stanjem priklopa, pa lahko kandidat opravi že pred začetkom izpita.
- Poznavanje najpomembnejših podatkov o skupini vozil, s katero kandidat opravlja vozniški izpit, kot so znamka in tip vlečnega vozila, prostornina in moč motorja, vrsta pogonskega goriva, skupna masa in največja dovoljena masa skupine vozil in posebej priklopnega vozila ter tlak v pnevmatikah.
- Poznavanje in uporaba naprav, ki jih ima vozilo in so povezane z vsakdanjo vožnjo v cestnem prometu.
- Preverjanje nivoja motornega olja, hladilne tekočine, zavrtnega olja in tekočine za pranje stekel, preverjanje delovanja svetilk in žarometov, preverjanje obvezne opreme vozila ter vizualno preverjanje stanja pnevmatik.

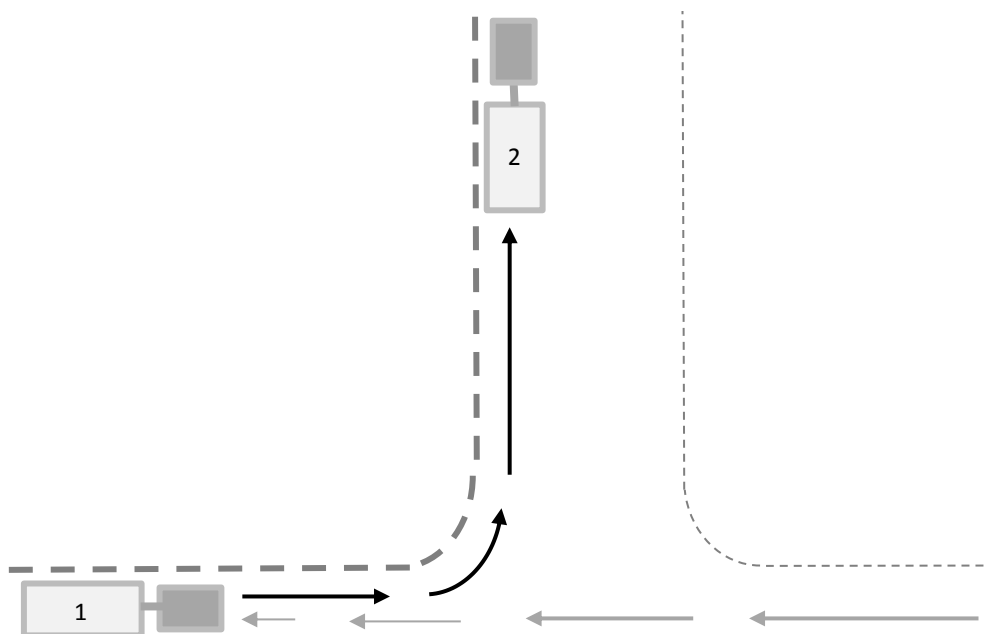
Na vsakem izpitu se v celoti preverijo znanja in spretnosti, navedena v prvi alineji, poznavanje podatkov o skupni in največji dovoljeni masi skupine vozil in posebej priklopnega vozila ter podatkov o dimenzijah vozila, izmed ostalih pa ocenjevalec vsakič izbere še najmanj dve.

3.2.2.4.2 Drugi del izpita

Drugi del izpita zajema preizkus spretnosti vožnje skupine vozil, na katerem se ugotavlja sposobnost izvedbe predpisanih elementov preizkušanja, s čimer kandidat pokaže, da obvlada vožnjo skupine vozil s potrebno spretnostjo ter da obvlada pripravo za varno nalaganje ali razlaganje tovora.

Prvi element preizkušanja je **vzvratna vožnja pod pravim kotom**. Kandidat pripelje mimo označene površine, na katero bo zapeljal vzvratno, in približno 10 m naprej ustavi. Nato ob upoštevanju pravil cestnega prometa na to površino zapelje vzvratno, pri čemer prevozi vsaj 30 m. Linija, ob kateri vozi vzvratno, je določena z robom vozišča (robna črta, robnik, bankina ...) ali s stožci, višine 20 do 35 cm.

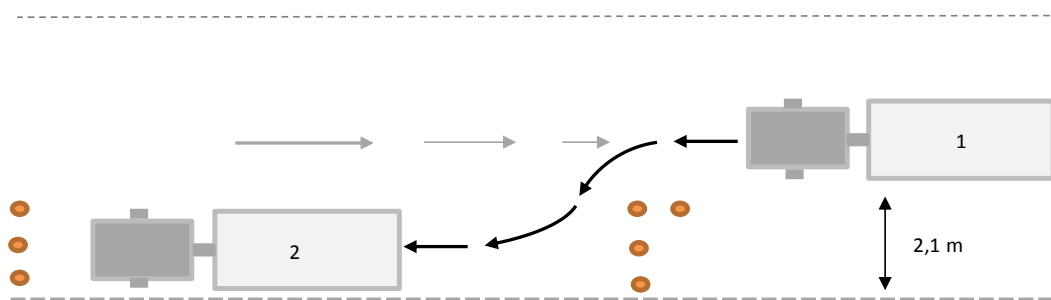
Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da ima potreben nadzor nad vozilom, opazuje okolico vozila in ob tem upošteva pravila cestnega prometa, ki se nanašajo na vzvratno vožnjo.

Slika 21: Vzratna vožnja pod pravim kotom (BE in B s kodo administrativne omejitve 96)

Drugi element je **parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora**. Kandidat pripelje mimo označenega parkirnega mesta, se na primernem mestu ustavi in nato z vzratno vožnjo parkira vozilo. Dolžina parkirnega mesta je dvakratnik dolžine skupine vozil. Skupina vozil je pravilno parkirana, ko je oddaljena od notranjega roba parkirnega mesta največ 30 cm. Parkirno mesto je spredaj, zadaj in bočno omejeno s stožci, količki, bočnimi ali čelnimi zaporami, z njihovo kombinacijo ali drugimi primernimi elementi, ki segajo v višino najmanj 80 cm. Lahko je omejeno tudi s parkiranimi vozili. Na bočni strani je lahko parkirno mesto omejeno tudi z robom vozišča, robnikom ali stožci, višine 20 do 35 cm. Po končanem parkiranju naredi kandidat vse potrebno za varno nalaganje ali razlaganje tovora.

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da obvladuje vzratno vožnjo, pri tem opazuje okolico vozila in na predpisan način nakazuje premike ter da je vešč priprave za varno nalaganje ali razlaganje tovora. Preizkus se lahko izpelje tudi zrcalno, gledano na začetno linijo vožnje.

Slika 22: Parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora (BE in B s kodo administrativne

omejitve 96)**Tretji element je odklop in priklop priklopnega vozila.**

Pri odklopu kandidat:

- zavaruje priklopno vozilo proti premikanju,
- spusti podporno kolo,
- odklopi električni kabel,
- odklopi varnostno vez,
- odklopi priklopno vozilo,
- dodatno spusti podporno kolo,
- z vlečnim vozilom zapelje nekaj metrov naprej.

Pri priklopu kandidat:

- z vlečnim vozilom pripelje vzporedno s priklopnim vozilom, zapelje pred njega in ustavi, z vzvratno vožnjo se približa priklopnemu vozilu, tako da lahko opravi priklop. (Dopusten je minimalni ročni premik priklopnega vozila, če okoliščine to dopuščajo. V tem primeru mora kandidat prej namestiti varnostno vez.)
- pravilno spoji vlečno in priklopno vozilo,
- namesti varnostno vez,
- vstavi vtikač električnega kabla,
- dvigne podporno kolo,
- odstrani klinaste podložke, ki varujejo priklopno vozilo pred premikom (če jih priklopno vozilo ima),
- sprostiti zavoro na priklopnem vozilu,
- pred nadaljevanjem vožnje preveri delovanje svetilk in žarometov.

Element preizkusa se lahko izpelje tudi tako, da se najprej opravi odklop in nato priklop.

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da zna pravilno izpeljati postopka odklopa in priklopa priklopnega vozila.

3.2.2.4.3 Tretji del izpita

Na tretjem delu izpita se preverjajo vsebine, določene v drugi do šesti alineji točke 3.1.4 Izbor vsebin preizkušanja, razen vožnje v parkirni hiši.

3.2.2.5 Kategoriji C1 in C**3.2.2.5.1 Prvi del izpita**

Na prvem delu izpita se pri kandidatu preverjajo naslednja znanja in spretnosti:

- Priprava na vožnjo, ki vključuje naloge, kot so vizualni pregled vozila in tovora, nastavitve sedeža, vzglavnikov, vzvratnih ogledal, volana, varnostnega pasu, zagotovitev potrebne vidljivosti na vse strani (čista stekla in ogledala, brez ovir pogledom), preverjanje zaprtosti vrat (kandidat preveri, če so vsa vrata zaprta) in po zagonu motorja vklop potrebnih naprav, kot so žarometi, klimatska naprava, brisalci idr.). Pred zagonom motorja morajo biti vse naprave izklopljene, ostale naloge, ki se nanašajo na pripravo na vožnjo, razen vizualnega pregleda vozila, pa lahko kandidat opravi že pred začetkom izpita.
- Poznavanje najpomembnejših podatkov o vozilu, s katerim kandidat opravlja izpit, kot so znamka in tip vozila, prostornina in moč motorja, skupna in največja dovoljena masa vozila, osna obremenitev, dimenzije vozila ter tlak v pnevmatikah.
- Poznavanje in uporaba naprav, ki jih ima vozilo in so povezane z vsakdanjo vožnjo v cestnem prometu (poznavanje in uporaba stikal, ročic, merilnikov ter kontrolnih in opozorilnih svetilk, s katerimi se s temi napravami upravlja in nadzira njihovo delovanje), vključno s tahografom.
- Preverjanje nivoja motornega olja, hladilne tekočine in tekočine za pranje stekel, preverjanje delovanja svetilk in žarometov, naprave za dajanje zvočnih opozorilnih znakov, stanja pnevmatik, koles, kolesnih matic in blatnikov, vetrobranskega in drugih stekel ter brisalcev, zavor in krmilnega mehanizma vključno s servoojačevalnikom, zračnega tlaka, posod za zrak, vzmetenja, in obvezne opreme vozila.
- Pregled stanja in pritrjenosti tovora, stanja tovrnega prostora in njegove nadgradnje ter mehanizmov za nalaganje in razlaganje tovora.

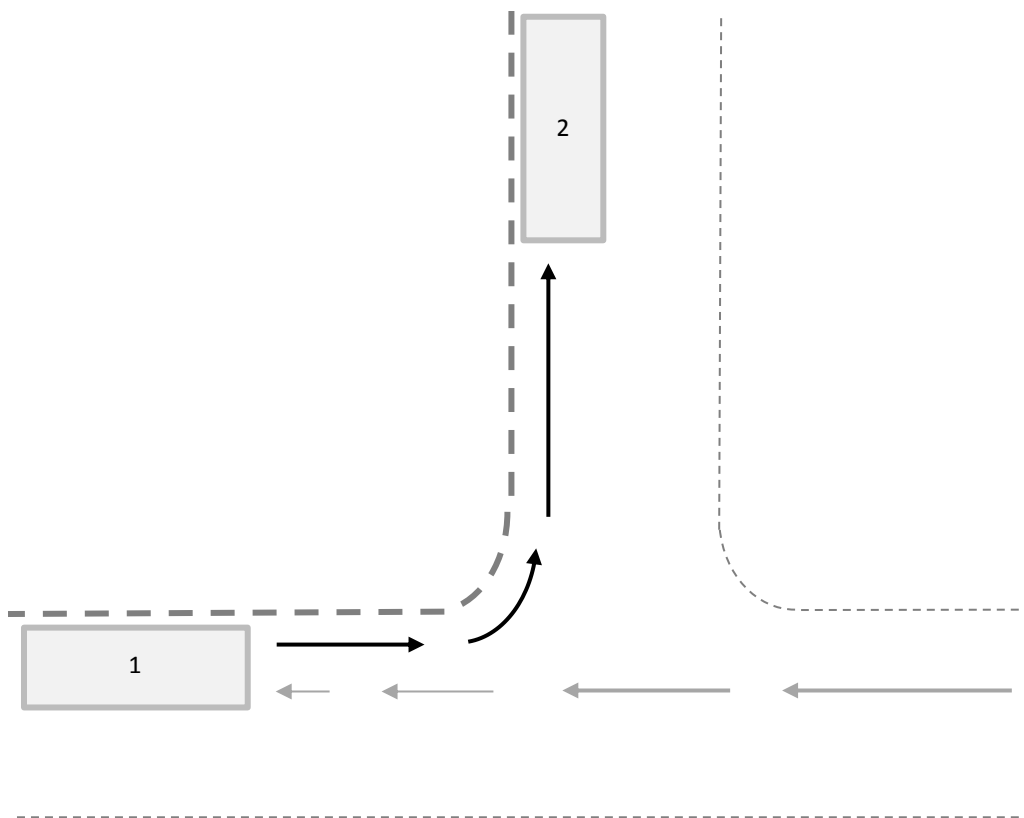
Na vsakem izpitu se v celoti preverijo znanja in spretnosti, navedena v prvi alineji, poznavanje podatkov o skupni in največji dovoljeni masi vozila, osni obremenitvi ter dimenzijah vozila, izmed ostalih pa ocenjevalec vsakič izbere še najmanj dve.

3.2.2.5.2 Drugi del izpita

Drugi del izpita zajema preizkus spretnosti vožnje vozila, na katerem se ugotavlja sposobnost izvedbe predpisanih elementov preizkušanja, s čimer kandidat pokaže, da obvlada vožnjo vozila s potrebno spretnostjo ter da obvlada pripravo za varno nalaganje ali razlaganje tovora. Izpelje se najmanj en element preizkušanja.

Prvi element preizkušanja je **vzvratna vožnja pod pravim kotom**. Kandidat pripelje mimo označene površine, na katero bo zapeljal vzvratno, in približno 10 m naprej ustavi. Nato ob upoštevanju pravil cestnega prometa na to površino zapelje vzvratno, pri čemer prevozi vsaj 30 m. Linija, ob kateri vozi vzvratno, je določena z robom vozišča (robna črta, robnik, bankina ...) ali s stožci, višine 20 do 35 cm.

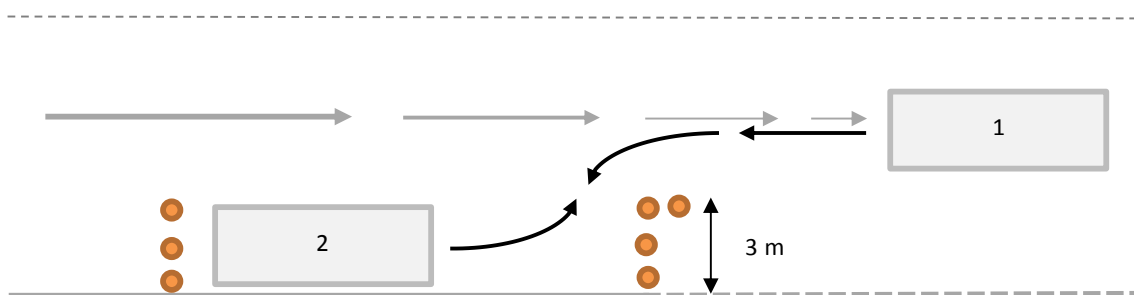
Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da ima potreben nadzor nad vozilom, opazuje okolico vozila in ob tem upošteva pravila cestnega prometa, ki se nanašajo na vzvratno vožnjo.

Slika 23: Vzratna vožnja pod pravim kotom (C1 in C)

Drugi element je **bočno parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora**. Kandidat pripelje mimo označenega parkirnega mesta, se na primernem mestu ustavi in nato z vzratno vožnjo parkira vozilo. Dolžina parkirnega mesta je dvakratnik dolžine tovornega vozila. Vozilo je pravilno parkirano, ko je oddaljeno od linije, ki označuje rob nakladalne rampe, največ 30 cm. Parkirno mesto je spredaj, zadaj in na bočni strani omejeno s stožci, količki, bočnimi ali čelnimi zaporami, z njihovo kombinacijo ali drugimi primernimi elementi, ki segajo v višino približno toliko, kot je višina dna tovornega prostora. Po končanem parkiranju naredi kandidat vse potrebno za varno nalaganje ali razlaganje tovora.

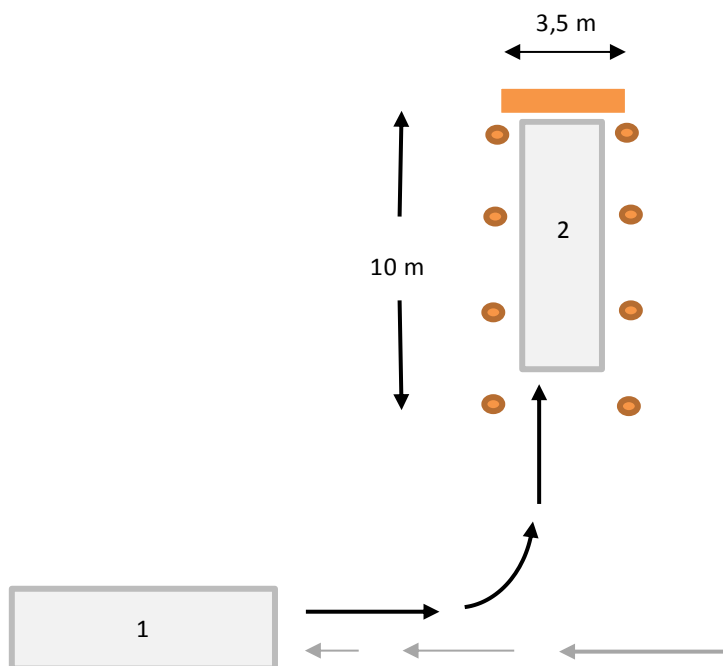
Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da obvladuje vzratno vožnjo, pri tem opazuje okolico vozila in na predpisan način nakazuje premike ter da je večč priprave za varno nalaganje ali razlaganje tovora. Preizkus se lahko izpelje tudi zrcalno, gledano na začetno linijo vožnje.

Slika 24: Bočno parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora (C1 in C)

Tretji element je čelno parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora. Kandidat pripelje mimo označenega parkirnega mesta, se na primernem mestu ustavi in nato z vzvratno vožnjo parkira vozilo. Vozilo je pravilno parkirano, ko je oddaljeno od linije, ki označuje rob nakladalne rampe, največ 30 cm. Parkirno mesto je levo in desno omejeno s stožci, višine 20 do 35 cm, zadaj pa s stožci, količki, bočnimi ali čelnimi zaporami, z njihovo kombinacijo ali drugimi primernimi elementi, ki segajo v višino približno toliko, kot je višina dna tovarnega prostora. Po končanem parkiranju naredi kandidat vse potrebno za varno nalaganje ali razlaganje tovora.

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da obvladuje vzvratno vožnjo, pri tem opazuje okolico vozila in na predpisan način nakazuje premike ter da je vešč priprave za varno nalaganje in razlaganje tovora. Preizkus se lahko izpelje pod različnimi koti in tudi zrcalno, gledano na začetno linijo vožnje.

Slika 25: Parkiranje za namen čelnega nalaganja in razlaganja tovora (C1 in C)

3.2.2.5.3 Tretji del izpita

Na tretjem delu izpita se preverjajo vsebine, določene v drugi do šesti alineji točke 3.1.4 Izbor vsebin preizkušanja, razen vožnje v parkirni hiši. Preizkusi se tudi naloga obračanja vozila in če je mogoče, tudi speljevanje na vzponu.

3.2.2.6 Kategoriji D1 in D

3.2.2.6.1 Prvi del izpita

Na prvem delu izpita se pri kandidatu preverjajo naslednja znanja in spretnosti:

- Priprava na vožnjo, ki vključuje naloge, kot so vizualni pregled vozila, nastavitve sedeža, vzglavnikov, vzvratnih ogledal, volana, varnostnega pasu, zagotovitev potrebne vidljivosti na vse strani (čista stekla in ogledala, brez ovir pogledom), preverjanje zaprtosti vrat (kandidat preveri, če so vsa vrata zaprta) in po zagonu motorja vklop potrebnih naprav, kot so žarometi, klimatska naprava, brisalci idr.). Pred zagonom motorja morajo biti vse naprave izklopljene, ostale naloge, ki se nanašajo na pripravo na vožnjo, razen vizualnega pregleda vozila, pa lahko kandidat opravi že pred začetkom izpita.
- Poznavanje najpomembnejših podatkov o vozilu, s katerim kandidat opravlja izpit, kot so znamka in tip vozila, prostornina in moč motorja, skupna in največja dovoljena masa vozila, osna obremenitev, dimenzije vozila, število sedišč in stojšč ter tlak v pnevmatikah.
- Poznavanje in uporaba naprav, ki jih ima vozilo in so povezane z vsakdanjo vožnjo v cestnem prometu (poznavanje in uporaba stikal, ročic, merilnikov ter kontrolnih in opozorilnih svetilk, s katerimi se s temi napravami upravlja in nadzira njihovo delovanje), vključno s tahografom.
- Preverjanje nivoja motornega olja, hladilne tekočine, zavrtnega olja in tekočine za pranje stekel, preverjanje delovanja svetilk in žarometov, naprave za dajanje zvočnih opozorilnih znakov, stanja pnevmatik, koles in kolesnih matic, vetrobranskega in drugih stekel ter brisalcev, zavor in krmilnega mehanizma vključno s servoojačevalnikom, zračnega tlaka, posod za zrak, vzmetenja in obvezne opreme vozila.
- Pregled stanja karoserije, servisnih vrat, izhodov v sili, opreme za prvo pomoč, gasilnih aparatov in druge varnostne opreme, specifične za avtobuse.

Na vsakem izpitu se v celoti preverijo znanja in spretnosti, navedena v prvi alineji, poznavanje podatkov o skupni in največji dovoljeni masi vozila, osni obremenitvi ter dimenzijah vozila, izmed ostalih pa ocenjevalec vsakič izbere še najmanj dve.

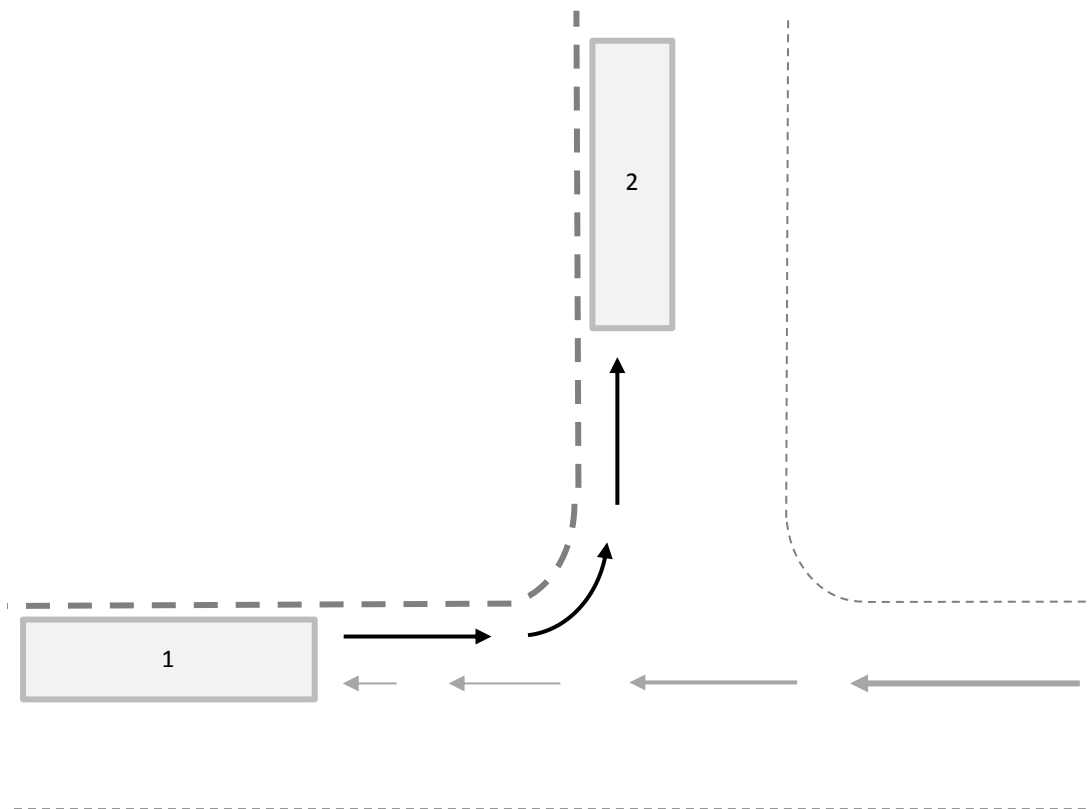
3.2.2.6.2 Drugi del izpita

Drugi del izpita zajema preizkus spretnosti vožnje vozila, na katerem se ugotavlja sposobnost izvedbe predpisanih elementov preizkušanja, s čimer kandidat pokaže, da obvlada vožnjo skupine vozil s potrebno spretnostjo ter da obvlada pripravo za varen vstop in izstop potnikov.

Prvi element preizkušanja je **vzvratna vožnja pod pravim kotom**. Kandidat pripelje mimo označene površine, na katero bo zapeljal vzvratno, in približno 10 m naprej ustavi. Nato ob upoštevanju pravil cestnega prometa na to površino zapelje vzvratno, pri čemer prevozi vsaj 30 m. Linija, ob kateri vozi vzvratno, je določena z robom vozišča (robna črta, robnik,

bankina ...) ali s stožci, višine 25 do 34 cm.

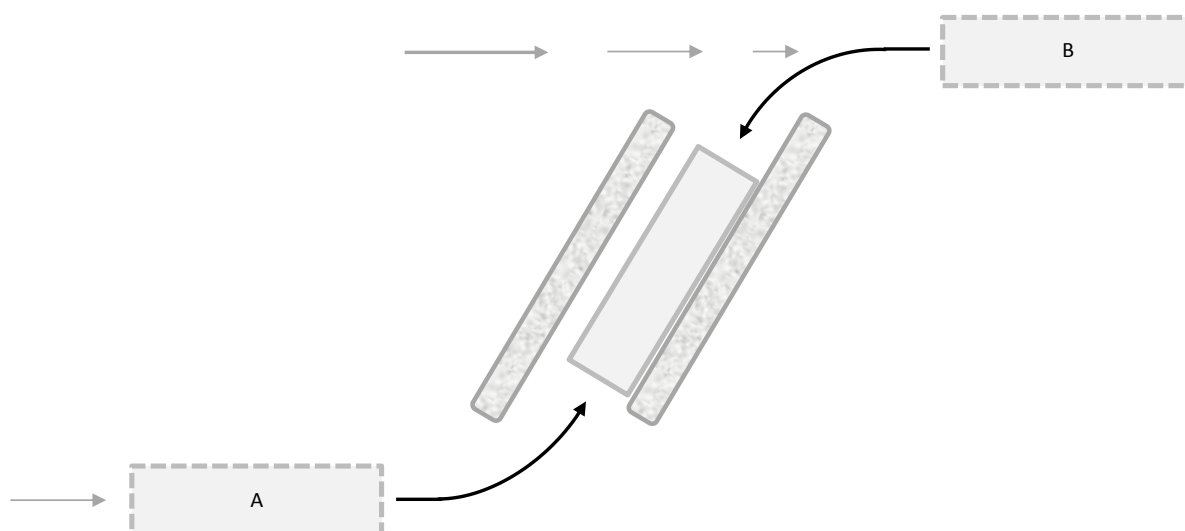
Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da ima potreben nadzor nad vozilom, opazuje okolico vozila in ob tem upošteva pravila cestnega prometa, ki se nanašajo na vzvratno vožnjo.

Slika 26: Vzvratna vožnja pod pravim kotom (D1 in D)

Drugi element je parkiranje za namen vstopa in izstopa potnikov. Kandidat parkira poševno na označeno mesto (potniški peron) bodisi z vožnjo naprej (A) bodisi vzvratno (B). Vozilo je pravilno parkirano, ko je oddaljeno od linje, ki označuje površino za potnike, največ 10 cm. Parkirno mesto je določeno z montažnimi vodilnimi robniki, opozorilnimi letvami ali drugimi primerni elementi, ki ne ovirajo gibanja dela avtobusa pred prednjo in za zadnjo osjo preko njih, oziroma je izvedeno kot običajni potniški peron s privzdignjenim prostorom za potnike. Po končanem parkiranju kandidat simulira izstop in vstop potnikov.

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da obvladuje vozilo, pri tem opazuje njegovo okolico in na predpisan način nakazuje premike ter da zna pravilno izpeljati postopek za vstop in izstop potnikov. Preizkus se lahko izpelje pod različnimi koti in tudi zrcalno, gledano na začetno linijo vožnje ter tudi na avtobusni postaji v stvarnih okoliščinah.

Slika 27: Parkiranje za namen vstopa in izstopa potnikov (D1 in D)

3.2.2.6.3 Tretji del izpita

Na tretjem delu izpita se preverjajo vsebine, določene v drugi do šesti alineji točke 3.1.4 Izbor vsebin preizkušanja, razen vožnje v parkirni hiši. Preizkusi se tudi obračanje vozila in simulacija vstopa in izstopa potnikov na avtobusnem postajališču zunaj vozišča ter speljevanje na vzponu, če je to mogoče.

3.2.2.7 Kategorije C1E, CE, D1E in DE

3.2.2.7.1 Prvi del izpita

Na prvem delu izpita se pri kandidatu preverjajo naslednja znanja in spretnosti:

- Priprava na vožnjo, ki vključuje naloge, kot so vizualni pregled skupine vozil in tovora, nastavitve sedeža, vzglavnikov, vzratnih ogledal, volana in varnostnega pasu, zagotovitev potrebne vidljivosti na vse strani (čista stekla in ogledala, brez ovir pogledom), preverjanje zaprtosti vrat (kandidat preveri, če so vsa vrata zaprta) in po zagonu motorja vklop potrebnih naprav, kot so žarometi, klimatska naprava, brisalci idr.). Pred zagonom motorja morajo biti vse naprave izklopljene, ostale naloge, ki se nanašajo na pripravo na vožnjo, razen vizualnega pregleda skupine vozil, pa lahko kandidat opravi že pred začetkom izpita.
- Poznavanje najpomembnejših podatkov o skupini vozil, s katero kandidat opravlja izpit, kot so znamka in tip vozil, prostornina in moč motorja, skupna in največja dovoljena masa skupine vozil, osna obremenitev, dimenzije skupine vozil ter tlak v pnevmatikah.
- Poznavanje in uporaba naprav, ki jih ima vozilo in so povezane z vsakdanjo vožnjo v cestnem prometu (poznavanje in uporaba stikal, ročic, merilnikov ter kontrolnih in opozorilnih svetilk, s katerimi se s temi napravami upravlja in nadzira njihovo

delovanje), vključno s tahografom.

- Preverjanje nivoja motornega olja, hladilne tekočine in tekočine za pranje stekel, preverjanje delovanja svetilk in žarometov, naprave za dajanje zvočnih opozorilnih znakov, stanja pnevmatik, koles, kolesnih matic in blatnikov, vetrobranskega in drugih stekel ter brisalcev, zavor in krmilnega mehanizma vključno s servoojačevalnikom, zračnega tlaka, posod za zrak, vzmetenja in obvezne opreme vozila.
- Preverjanje stanja priklopa (vlečna in priklopna naprava ter električna in zračna napeljava).
- Pregled stanja in pritrjenosti tovora, stanja tovornega prostora in njegove nadgradnje ter mehanizmov za nalaganje in razlaganje tovora.

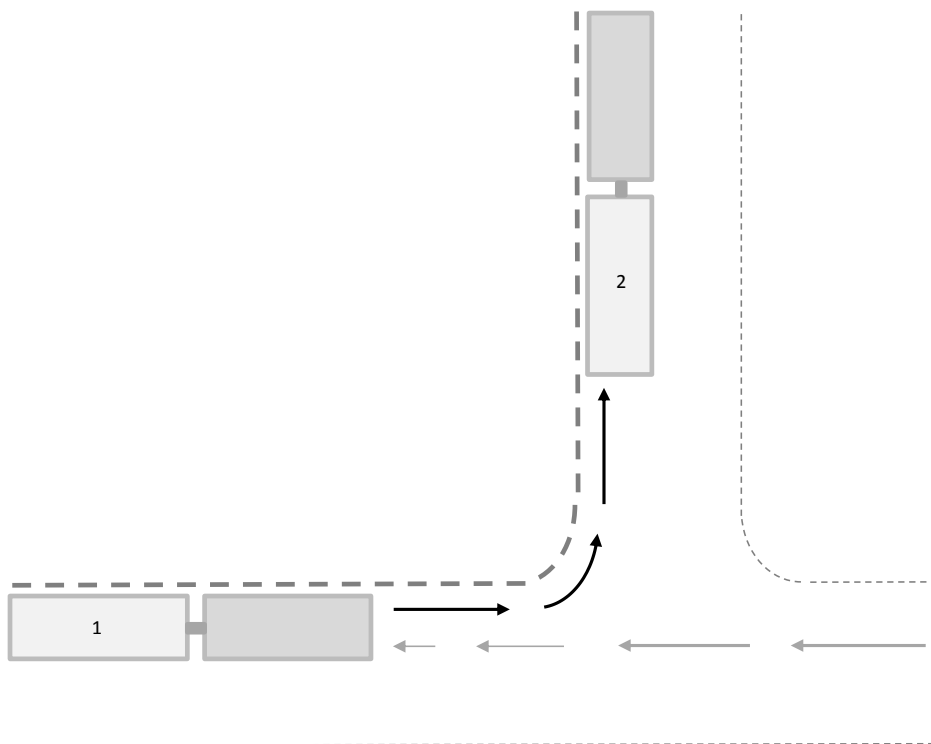
Na vsakem izpitu se v celoti preverijo znanja in spretnosti, navedena v prvi alineji, poznavanje podatkov o skupni in največji dovoljeni masi skupine vozil, osni obremenitvi ter dimenzijah vozila, izmed ostalih pa ocenjevalec vsakič izbere še najmanj dve.

3.2.2.7.2 Drugi del izpita

Drugi del izpita zajema preizkus spretnosti vožnje skupine vozil, na katerem se ugotavlja sposobnost izvedbe predpisanih elementov preizkušanja, s čimer kandidat pokaže, da obvlada vožnjo skupine vozil s potrebno spretnostjo ter da obvlada pripravo za varno nalaganje ali razlaganje tovora. Obvezno se izpelje četrti element preizkušanja in še najmanj eden izmed ostalih treh.

Prvi element preizkušanja je **vzratna vožnja pod pravim kotom** ali poševno pod kotom najmanj 75°. Kandidat pripelje mimo označene površine, na katero bo zapeljal vzratno, in približno 10 m naprej ustavi. Nato ob upoštevanju pravil cestnega prometa na to površino zapelje vzratno, pri čemer prevozi vsaj 30 m. Linija, ob kateri vozi vzratno, je določena z robom vozišča (robna črta, robnik, bankina ...) ali s stožci, višine 20 do 35 cm.

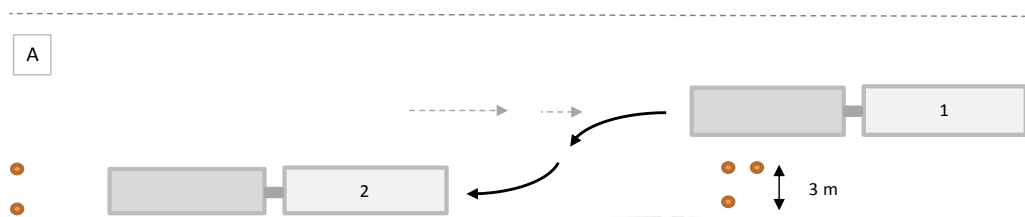
Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da ima potreben nadzor nad vozilom, opazuje njegovo okolico in ob tem upošteva pravila cestnega prometa, ki se nanašajo na vzratno vožnjo.

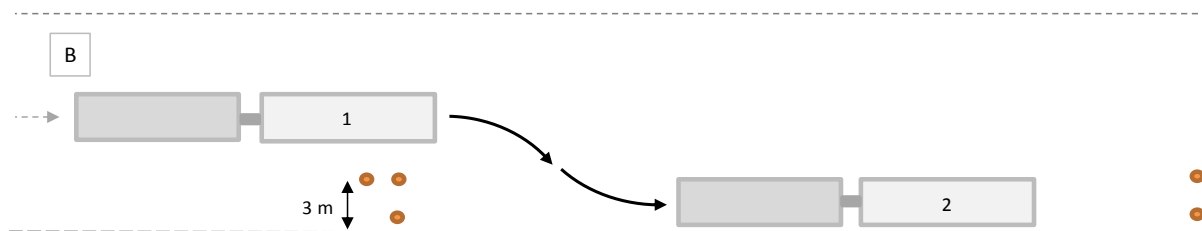

Slika 28: Vzratna vožnja pod pravim kotom (C1E, CE, D1E in DE)

Drugi element je bočno **parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora**. Kandidat pripelje mimo označenega parkirnega mesta, se na primernem mestu ustavi in nato z vzratno vožnjo parkira vozilo. Vozilo je pravilno parkirano, ko je oddaljeno od linije, ki označuje rob nakladalne rampe, največ 30 cm. Parkirno mesto je spredaj, zadaj in na bočni strani omejeno s stožci, količki, bočnimi ali čelnimi zaporami, z njihovo kombinacijo ali drugimi primernimi elementi, ki segajo v višino približno toliko, kot je višina dna tovarnega prostora. Dolžina parkirnega mesta je dvakratnik dolžine skupine vozil. Po končanem parkiranju naredi kandidat vse potrebno za varno nalaganje ali razlaganje tovora. Postopek parkiranja ob nakladalno rampo se lahko izpelje tudi z vožnjo naprej.

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da obvladuje vzratno vožnjo, pri tem opazuje okolico vozila in na predpisan način nakazuje premike ter da je večč priprave za varno nalaganje ali razlaganje tovora. Preizkus se lahko izpelje tudi zrcalno, gledano na začetno linijo vožnje.

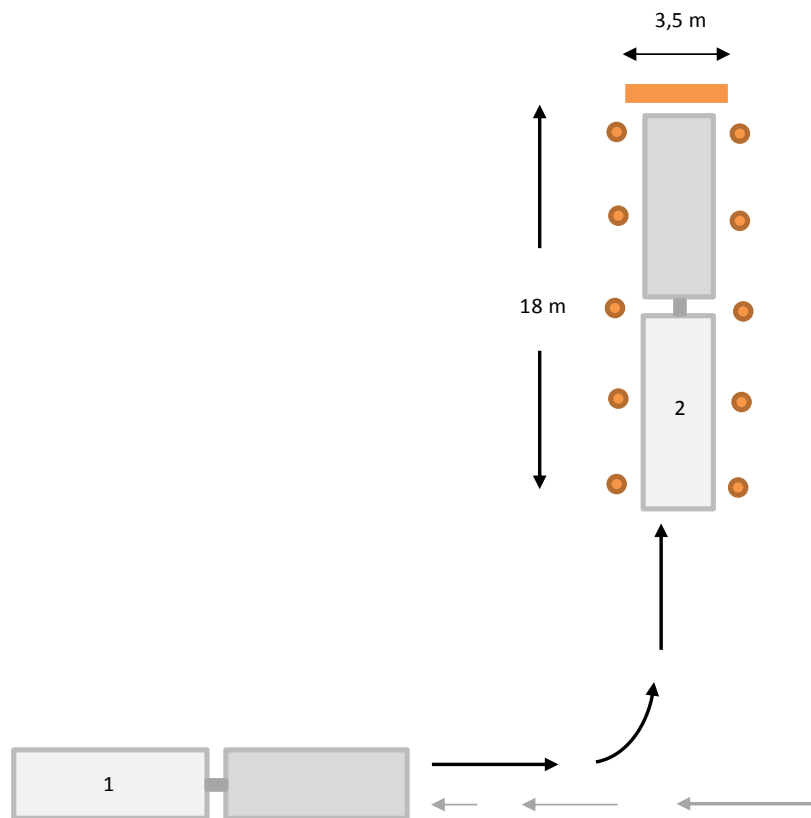

Slika 29: Bočno parkiranje vzvratno (A) in naprej (B) za namen nalaganja in razlaganja tovora (C1E, CE, D1E in DE)

Tretji element je čelno parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora. Kandidat pripelje mimo označenega parkirnega mesta, se na primernem mestu ustavi in nato z vzvratno vožnjo parkira vozilo. Vozilo je pravilno parkirano, ko je oddaljeno od linije, ki označuje rob nakladalne rampe, največ 30 cm. Parkirno mesto je levo, desno in zadaj omejeno s stožci, količki, bočnimi ali čelnimi zaporami, z njihovo kombinacijo ali drugimi primernimi elementi, ki segajo v višino približno toliko, kot je višina dna tovarnega prostora. Po končanem parkiranju naredi kandidat vse potrebno za varno nalaganje ali razlaganje tovora.

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da obvladuje vzvratno vožnjo, pri tem opazuje okolico vozila in na predpisan način nakazuje premike ter da je večč priprave za varno nalaganje ali razlaganje tovora. Preizkus se lahko izpelje pod različnimi koti in tudi zrcalno, gledano na začetno linijo vožnje.

Slika 30: Parkiranje za namen čelnega nalaganja in razlaganja tovora (C1E, CE, D1E in DE)

Četrti element je odklop in priklop priklopnega vozila. Pri odklopu kandidat:

- ugasne motor in aktivira parkirno zavoro,
- priklopno vozilo zavaruje proti samodejnemu premikanju (zavora, klinaste podložke),
- spusti podporno nogo (priklopno vozilo s centralno osjo),
- odklopi priključek napajalne linije zračne napeljave,
- odklopi priključek krmilne linije zračne napeljave,
- odklopi napeljavo ABS,
- odklopi priključek električne napeljave,
- odklopi priklopnik (dvigne sornik na vlečni sklopki),
- vlečno vozilo zapelje nekaj deset centimetrov naprej in preveri, ali je odklop pravilno opravljen,
- vlečno vozilo zapelje nekaj metrov naprej.

Pri priklopu pripelje kandidat z vlečnim vozilom vzporedno s priklopnim vozilom, zapelje pred njega in ustavi. Nato:

- pripelje vlečno vozilo vzvratno na razdaljo približno 2 m od priklopnega vozila, tako da sta vzdolžni osi vozil čim bolj skladni,
- na vlečnem vozilu aktivira parkirno zavoro,
- preveri, če je tudi priklopno vozilo zavarovano proti samodejnemu premikanju,
- preveri višino priklopne naprave na priklopnem vozilu,
- dvigne sornik vlečne sklopke,
- z vlečnim vozilom previdno zapelje vzvratno, dokler se vozili ne spojita ter sornik vlečne sklopke in zatič zaskočita,
- ugasne motor in na vlečnem vozilu aktivira parkirno zavoro,
- priklopi priključek krmilne linije zračne napeljave,
- priklopi priključek napajalne linije zračne napeljave,
- priklopi napeljavo ABS,
- priklopi priključek električne napeljave,
- dvigne podporno nogo (priklopno vozilo s centralno osjo),
- odstrani klinaste podložke in sprosti parkirno zavoro na priklopnem vozilu,
- na priklopnem vozilu preveri delovanje žarometov in svetilk.

Odstopanja od opisanih postopkov odklopa in priklopa so dopustna in so pogojena s značilnostmi vlečnega in priklopnega vozila (npr. samodejna vlečna sklopka, ročno nastavljivi regulatorji zavornega učinka idr.) ter drugimi okoliščinami.

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da zna pravilno izpeljati postopka odklopa in priklopa priklopnega vozila.

3.2.2.7.3 Tretji del izpita

Na tretjem delu izpita se preverjajo vsebine, določene v drugi do šesti alineji točke 3.1.4 Izbor vsebin preizkušanja, razen vožnje v parkirni hiši. Če je mogoče, se preizkusita tudi nalogi obračanja skupine vozil in speljevanja na vzponu.

3.2.2.8 Kategorija F

3.2.2.8.1 Prvi del izpita

Na prvem delu izpita se pri kandidatu preverjajo naslednja znanja in spretnosti:

- Priprava na vožnjo, ki vključuje naloge, kot so vizualni pregled skupine vozil in tovora, nastavitve sedeža, varnostnega pasu, volana in vzglavnika, če te možnosti obstajajo, nastavitve vzvratnih ogledal, zagotovitev potrebne vidljivosti na vse strani, preverjanje zaprtosti vrat (kandidat preveri, če so vrata zaprta) in po zagonu motorja vklop potrebnih naprav, kot so žarometi, brisalci idr. Pred zagonom motorja morajo biti vse naprave izklopljene, ostale naloge, ki se nanašajo na pripravo na vožnjo,

razen vizualnega pregleda skupine vozil, pa lahko kandidat opravi že pred začetkom izpita.

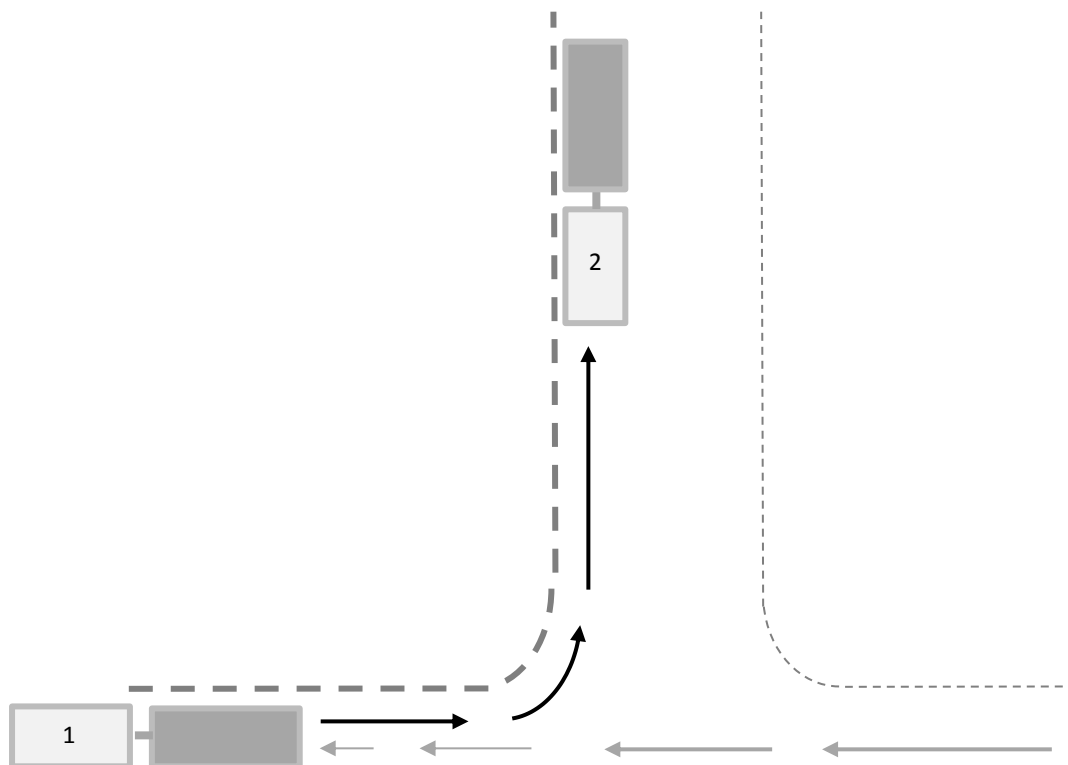
- Poznavanje najpomembnejših podatkov o skupini vozil, s katero kandidat opravlja izpit, kot so skupna in največja dovoljena masa skupine vozil, osna obremenitev, dimenzije skupine vozil ter tlak v pnevmatikah.
- Poznavanje in uporaba naprav, ki jih ima vozilo in so povezane z vsakdanjo vožnjo v cestnem prometu ter delom s traktorjem in traktorskimi priključki (poznavanje in uporaba stikal, ročic, merilnikov ter kontrolnih in opozorilnih svetilk, s katerimi se s temi napravami upravlja in nadzira njihovo delovanje).
- Preverjanje nivoja motornega, zavornega in hidravličnega olja, hladilne tekočine, preverjanje delovanja svetilk in žarometov, stanja pnevmatik, koles, kolesnih matic in blatnikov, zavor in krmilnega mehanizma vključno s servoojačevalnikom ter drugih vitalnih naprav, povezanih z varno udeležbo v cestnem prometu.
- Preverjanje stanja priklopa (vlečna in priklopna naprava ter električna in druga napeljava).
- Pregled stanja in pritrjenosti tovora, stanja tovrnega prostora, stranic, zaklepov ter mehanizmov za nalaganje in razlaganje tovora, če jih priklopno vozilo ima.

3.2.2.8.2 Drugi del izpita

Drugi del izpita zajema preizkus spretnosti vožnje skupine vozil, na katerem se ugotavlja sposobnost izvedbe predpisanih elementov preizkušanja, s čimer kandidat pokaže, da obvlada vožnjo skupine vozil s potrebno spretnostjo ter da obvlada pripravo za varno nalaganje ali razlaganje tovora.

Prvi element preizkušanja je **vzvratna vožnja pod pravim kotom**. Kandidat pripelje mimo označene površine, na katero bo zapeljal vzvratno, in približno 10 m naprej ustavi. Nato ob upoštevanju pravil cestnega prometa na to površino zapelje vzvratno, pri čemer prevozi vsaj 30 m. Linija, ob kateri vozi vzvratno, je določena z robom vozišča (robna črta, robnik, bankina ...) ali s stožci, višine 20 do 35 cm.

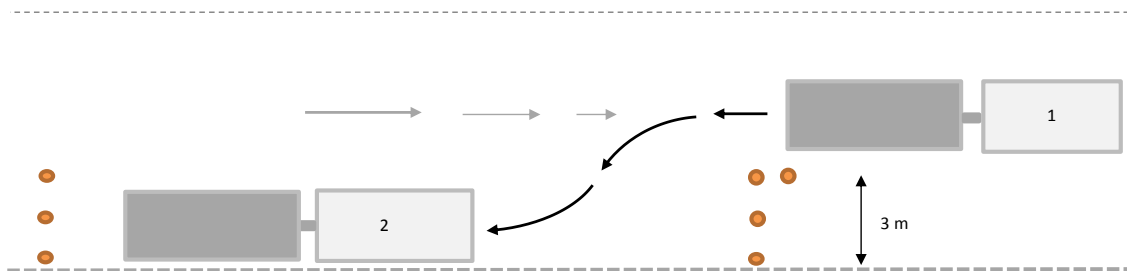
Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da ima potreben nadzor nad vozilom, opazuje okolico vozila in ob tem upošteva pravila cestnega prometa, ki se nanašajo na vzvratno vožnjo.

Slika 31: Vzratna vožnja pod pravim kotom (F)

Drugi element je bočno **parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora**. Kandidat pripelje mimo označenega parkirnega mesta, se na primernem mestu ustavi in nato z vzratno vožnjo parkira vozilo. Dolžina parkirnega mesta je dvakratnik dolžine skupine vozil. Vozilo je pravilno parkirano, ko je oddaljeno od linije, ki označuje rob nakladalne rampe, največ 30 cm. Parkirno mesto je spredaj, zadaj in na bočni strani omejeno s stožci, količki, bočnimi ali čelnimi zaporami, z njihovo kombinacijo ali drugimi primernimi elementi, ki segajo v višino približno toliko, kot je višina dna tovarnega prostora. Po končanem parkiranju naredi kandidat vse potrebno za varno nalaganje ali razlaganje tovora.

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da obvladuje vzratno vožnjo, pri tem opazuje okolico vozila in na predpisan način nakazuje premike ter da je večč priprave za varno nalaganje ali razlaganje tovora. Preizkus se lahko izpelje tudi zrcalno, gledano na začetno linijo vožnje.

Slika 32: Parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora (F)

Tretji element je odklop in priklop priklopnega vozila. Po pravilno izpeljanem postopku odklopa kandidat zapelje s traktorjem nekaj metrov naprej, pri priklopu pa pripelje kandidat s traktorjem vzporedno s priklopnim vozilom, zapelje pred njega in ustavi ter nato začne s postopkom priklopa. Pri odklopu kandidat:

- ugasne motor in aktivira parkirno zavoro,
- priklopno vozilo zavaruje proti samodejnemu premikanju (zavora, klinaste podložke),
- spusti podporno nogo (priklopno vozilo s centralno osjo),
- odklopi priključek električne napeljave,
- odklopi priklopnik (dvigne sornik na vlečni sklopki),
- vlečno vozilo zapelje nekaj deset centimetrov naprej in preveri, ali je odklop pravilno opravljen,
- vlečno vozilo zapelje nekaj metrov naprej.

Pri priklopu pripelje kandidat z vlečnim vozilom vzporedno s priklopnim vozilom, zapelje pred njega in ustavi. Nato:

- pripelje vlečno vozilo vzvratno na razdaljo približno 2 m od priklopnega vozila, tako da sta vzdolžni osi vozil čim bolj skladni,
- na vlečnem vozilu aktivira parkirno zavoro,
- preveri, če je tudi priklopno vozilo zavarovano proti samodejnemu premikanju,
- preveri višino priklopne naprave na priklopnem vozilu,
- dvigne sornik vlečne sklopke,
- z vlečnim vozilom previdno zapelje vzvratno, dokler se vozili ne spojita ter sornik vlečne sklopke in zatič zaskočita,
- ugasne motor in na vlečnem vozilu aktivira parkirno zavoro,
- priklopi priključek električne napeljave,
- dvigne podporno nogo (priklopno vozilo s centralno osjo),
- odstrani klinaste podložke in sprostí parkirno zavoro na priklopnem vozilu,

- na priklopnem vozilu preveri delovanje žarometov in svetilk.

Odstopanja od opisanih postopkov odklopa in priklopa so dopustna in so pogojena s značilnostmi vlečnega in priklopnega vozila (npr. zračne zavore, ABS, samodejna vlečna sklopka, ročno nastavljivi regulatorji zavornega učinka idr.) ter drugimi okoliščinami.

Pri tem elementu preizkušanja kandidat pokaže, da zna pravilno izpeljati postopka odklopa in priklopa priklopnega vozila.

3.2.2.8.3 Tretji del izpita

Na tretjem delu izpita se preverjajo vsebine, določene v drugi do četrty ter šesti alineji točke 3.1.4 Izbor vsebin preizkušanja, razen vožnje v parkirni hiši. Če je mogoče, se preizkusi tudi naloga obračanja skupine vozil in speljevanja na vzponu.

3.2.3 Trajanje izpita

Če je mogoče, naj trajanje izpitne vožnje presega predpisani minimum. Daljša kot je izpitna vožnja, bolj namreč kandidat prehaja od maksimalnega možnega ravnanja k tistemu pričakovanemu vsakdanjemu pristnemu ravnanju v cestnem prometu. Daljša vožnja ponuja tudi več informacij za sprejetje pravilne ocene izpitne vožnje.

3.2.4 Obrazec za ocenjevanje

Obrazec za ocenjevanje praktičnega dela izpita je pripomoček, s pomočjo katerega ocenjevalec sistematično izpelje izpit in se opredeli do kandidatovih kompetenc.

3.2.4.1 Prva stran obrazca

V glavo obrazca se vpišejo zahtevani podatki. Pri podatkih o kandidatu se vpišejo njegovo osebno ime in datum rojstva, pri ocenjevalcu pa njegovo osebno ime. Če izpit ni bil uspešno opravljen, se v rubriko Šifra vpiše ustrezno število, ki predstavlja ključni razlog za negativno oceno.

V nadaljevanju je na prvi strani obrazca 9 rubrik, v katere si ocenjevalec beleži dogodke na izpitu in druga dejstva, za katera presodi, da so pomembna za sprejetje odločitve o oceni. Način beleženja ni predpisan.

Do vsebin, ki jih vključuje posamezna rubrika, se ocenjevalec opredeli v skladu s splošnimi merili ocenjevanja, določenimi v točki 3.2.1 te priloge.

Pri prvih šestih rubrikah se mora ocenjevalec opredeliti do tega, ali je kandidat pri posameznem sklopu prikazal potrebne kompetence ali pa ni izpolnil niti minimalnih zahtev, kar označi s kljukico, črko x ali kako drugače. Pri drugi in tretji alineji v okviru prve rubrike ocenjevalec navede tudi to, katere naloge in elemente preizkušanja spretnosti je moral kandidat opraviti. Zadnjega ni treba izpolniti pri izpitih kategorij AM, A1, A2 in A, saj je

obvezna izpeljava vseh predpisanih elementov preizkušanja. Rubrike 7 do 9 lahko ostanejo prazne, v kolikor pa se tudi v te rubrike vpisujejo dogodki, se ocenjevalec do njih opredeli na enak način kot pri rubrikah od 1 do 7.

Dogodek, ki se ga zabeleži v obrazec, se praviloma zapiše v rubriko, ki pojasnjuje razlog, ki je privedel do tega dogodka. Tako je lahko pomanjkanje kompetenc pri upravljanju z vozilom težava sama zase (kandidat ne uspe speljati na vzponu, vozi v neustrezni prestavi, ne obvlada vzvratne vožnje ipd.) ali pa razlog za težave na drugih področjih (kandidat vozi počasi in nedinamično, ima težave z lego na cesti, pretesno vozi mimo ovir ipd.). Podobno velja tudi za opazovanje in pozornost ter razumevanje in predvidevanje prometnih situacij, v manjšem obsegu pa tudi za vsebine v drugih rubrikah. Če npr. kandidat izsili drugo vozilo, je lahko to zaradi slabega opazovanja, napačne presoje situacije, nepoznavanja pravil, nedinamičnega vključevanja, za katerega je razlog slaba tehnika vožnje, idr. Če razloga ni mogoče ugotoviti in kadar se opredeljuje do spretnosti same, se zabeleži opaženo dejstvo.

Za odločitev o oceni naj ocenjevalec zbere čim več informacij o kandidatu usposobljenosti. Upošteva naj vsa opazovanja, zaznavanja, odločitve in ukrepanja, s čimer lahko zbere številne relevantne podatke, v nasprotju z osredotočanjem na napake, kjer v povprečju operira z manj kot desetimi podatki, to pa lahko hitro da izkrivljeno podobo.

Kandidat opravi praktični del izpita, če na vseh področjih ocenjevanja prikaže vsaj minimalne zahtevane kompetence, s čimer izkaže, da je usvojil znanja in spretnosti, predpisane s programom v tej prilogi, ter da lahko na ta način zagotavlja umirjen, varen in nemoten potek cestnega prometa.

V nogi obrazca ocenjevalec ustrezno označi, ali je kandidat izpit opravil ali ne, vpiše morebitne opombe (npr. da je bil izpit prekinjen in kaj je bil razlog za to) in se podpiše.

3.2.4.2 Druga stran obrazca

Na drugi strani obrazca je kot opomnik povzetek meril ocenjevanja po posameznih rubrikah, ki je v pomoč ocenjevalcu za čim bolj sistematično in celostno preverjanje kandidatovih kompetenc.

Obrazec je usmerjen na ravnanje kandidata, torej v ocenjevanje znanj, spretnosti in ravnanja, ne glede na prometno okolje oziroma prometno ureditev, v kateri se izpit oziroma njegov posamezen del opravlja. V pomoč ocenjevalcu, da bi izpit potekal celostno in sistematično tudi v tem pogledu, je na dnu druge strani dodan simbolni pregled prometnih okolij oziroma prometnih ureditev. Ocenjevalec med ali po opravljenem izpitu označi, katera simbolno prikazana prometna okolja oziroma prometne ureditve je izpit vključeval, in sicer v obsegu, ki je potreben, da se je lahko opredelil do kandidatovih kompetenc na posameznem področju. Namen tega je predvsem samonadzor. Ocenjevalec sistematično preverja, ali posamezni izpit tudi s tega vidika vsakokrat vključuje vse najpomembnejše elemente in če se v okviru čim manjšega števila izpitov pojavijo vsi elementi, ki jih prometno okolje posameznega kraja in njegove okolice omogoča.

Posamezni simboli imajo po vrsti od leve proti desni in od zgoraj navzdol naslednji pomen:

- križišča enakovrednih cest oziroma okolje, kjer lahko takšna križišča pričakujemo,

- križišča prednostne in neprednostne ceste, pri čemer prednostna cesta poteka ravno,
- križišča, kjer prednostna cesta zavija (potek prednostne ceste),
- križišča s krožnim prometom,
- križišča, kjer je promet urejen s semaforji,
- ceste z več prometnimi pasovi,
- ceste zunaj naselja,
- zahtevnejše ovinkaste ceste,
- ceste z večjim vzdolžnim nagibom,
- hitre ceste,
- avtoceste,
- ceste z napravami za umirjanje prometa,
- območja omejene hitrosti,
- območja umirjenega prometa,
- prehodi za pešce zunaj križišč,
- ozke ceste in ozki prehodi,
- avtobusna postajališča, kadar so na njih vozila javnega prevoza potnikov,
- pokriti prostori, urejeni za parkiranje vozil,
- zavarovani prehodi ceste čez železniško progo,
- nezavarovani prehodi ceste čez železniško progo,
- enosmerne ceste,
- predori.

OBRAZEC ZA OCENJEVANJE**Kategorija:** _____

Kraj: _____

Datum: _____

Ura: _____

Ocenjevalec: _____

Kandidat: _____

Št. reg.: _____

Začetek ob _____ uri, stanje km števca: _____

Šola vožnje: _____

Konec ob _____ uri, stanje km števca: _____

Učitelj vožnje: _____

Število ur: _____ Spol kandidata: _____

Šifra: _____

Relacija izpitne vožnje: _____

1. Upravljanje z vozilom	
Priprava na vožnjo in pregled vozila z vidika varne udeležbe v cestnem prometu	
Preverjanje predpisanih znanj in spretnosti, ki jih v drugem in tretjem delu izpita ni mogoče preveriti	
Preizkus spretnosti pri vožnji vozila	
Upravljanje z vozilom v cestnem prometu	
2. Opazovanje	
3. Pozornost ter razumevanje in predvidevanje prometnih situacij	
4. Sporazumevanje z drugimi udeleženci cestnega prometa	
5. Položaj vozila	
6. Hitrost in dinamika vožnje ter vključevanje in prehajanje v drug prometni tok	
7. Neodvisna vožnja	
8. Vožnja v skladu s pravili, prometno signalizacijo ter znaki in odredbami pooblaščenih uradnih oseb	
9. Drugo	

OCENA IZPITA: **JE / NI OPRAVIL(A)**

Podpis ocenjevalca:

Opombe:

1. UPRAVLJANJE Z VOZILOM

- Priprava na vožnjo in pregled vozila, ki vključuje naloge, kot so vizualni pregled vozila, nastavitve sedeža, vzglavnikov, vzvratnih ogledal in volana, uporaba varnostnega pasu, vklop potrebnih naprav in druge naloge, odvisne tudi od kategorije, za katero se opravlja vozniški izpit.
- Preverjanje predpisanih znanj in spretnosti po navodilu ocenjevalca.
- Preizkus spretnosti pri vožnji vozila, ki potek na vadbeni oziroma drugi ustrezni površini.
- Upravljanje z vozilom v cestnem prometu:
 - speljevanje, prestavljanje, pospeševanje, spreminjanje smeri, zmanjševanje hitrosti, ustavljanje, nadzor nad vozilom;
 - gospodarna vožnja (kategorije B1, B, BE, C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E in DE);
 - prepoznavanje resnejših tehničnih napak;
 - uporaba svetilk, žarometov in drugih naprav na vozilu;
 - zagotavljanje vidljivosti iz vozila ter gretje, hlajenje in prezačevanje vozila (kategorije B1, B, BE, C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E in DE).

2. OPAZOVANJE

- Opazovanje naprej, levo in desno, z namenom pridobiti informacije, potrebne za pravilno ravnanje ter pravilno in pravočasno presojo posamezne prometne situacije.
- Pravilna in sistematična uporaba vzvratnih ogledal.
- Kontrola mrtvih kotov vzvratnih ogledal.

3. POZORNOST TER RAZUMEVANJE IN PREDVIDEVANJE PROMETNIH SITUACIJ

- Pravilna presoja in ocena posamezne prometne situacije (vključuje tudi kulturo in medsebojno sodelovanje v cestnem prometu, kot sta odstop prednosti in upoštevanje ranljivejših in drugače izstopajočih udeležencev).
- Predvidevanje razvoja dogodkov.
- Prepoznavanje tveganih situacij.

4. SPORAZUMEVANJE Z DRUGIMI UDELEŽENCI CESTNEGA PROMETA

- Ustrezna uporaba in razumevanje naprav za sporazumevanje (utripalke, varnostne utripalke, zavorne svetilke, žaromet za vzvratno vožnjo).
- Pravočasno in jasno sporočanje namer s položajem vozila, ter hitrostjo in dinamiko vožnje.

5. POLOŽAJ VOZILA

- Lega na cesti v skladu s pravili.
- Jasno, pravočasno in pravilno zavzet položaj (razvrščanje, premiki).
- Zagotavljanje potrebnih razdalj do drugih udeležencev cestnega prometa in fizičnih ovir (varnostna razdalja, bočna varnostna razdalja).
- Prilagajanje položaja vozila značilnostim zavojev, potrebni vidni razdalji in preglednosti križišč.

6. HITROSTI IN DINAMIKA VOŽNJE TER VKLJUČEVANJE IN PREHAJANJE V DRUG PROMETNI TOK

- Zagotavljanje nemotenega poteka cestnega prometa (vključno s prehitevanjem, če ga je mogoče izpeljati varno in v skladu s pravili cestnega prometa).
- Prilagoditev hitrosti okolščinam, ki jih voznik lahko predvidi (npr. ustaviti pred oviro, ki jo lahko voznik pričakuje).
- Prilagoditev hitrosti cestnim in vremenskim razmeram.
- Vključevanje v prometni tok, križanje z drugimi prometnimi tokovi in prehajanje iz enega v drug prometni tok (tudi na hitri cesti in avtocesti).

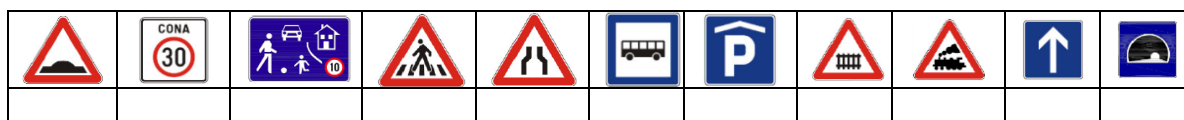
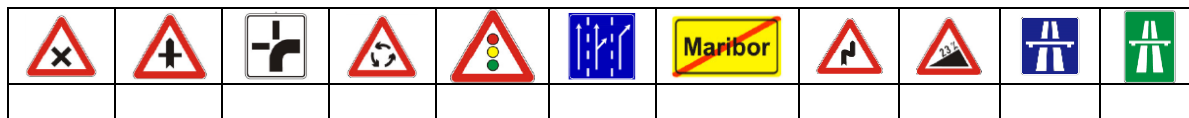
7. NEODVISNA VOŽNJA

- Vožnja proti cilju po znanih poteh ali s pomočjo postavljene prometne signalizacije, brez sprotnega usmerjanja

8. VOŽNJA V SKLADU S PRAVILI, PROMETNO SIGNALIZACIJO TER ZNAKI IN ODREDBAMI POOBLAŠČENIH URADNIH OSEB

- Upoštevanje pravil, prometne signalizacije ter znakov in odredb, ki jih dajejo pooblaščen uradne osebe, kadar ravnanje ne sodi v katero koli od predhodnih rubrik (npr. neupoštevanje pravil zaradi njihovega nepoznavanja)

KJE SE JE OPRAVLJAL IZPIT

SEZNAM SLIK

<i>Slika 1: Osmica (AM)</i>	27
<i>Slika 2: Slalom pri počasni vožnji (AM)</i>	28
<i>Slika 3: Aritmični slalom (AM)</i>	28
<i>Slika 4: Ustavljanje v sili (AM)</i>	28
<i>Slika 5: Izognitev oviri s predhodnim zaviranjem</i>	29
<i>Slika 6: Potiskanje vozila (A1, A2 in A)</i>	30
<i>Slika 7: Spelji - ustavi (A1, A2 in A)</i>	31
<i>Slika 8: Osmica (A1, A2 in A)</i>	31
<i>Slika 9: Počasna vožnja naravnost (A1, A2 in A)</i>	32
<i>Slika 10: Slalom pri počasni vožnji (A1, A2 in A)</i>	32
<i>Slika 11: Aritmični slalom (A1, A2 in A)</i>	32
<i>Slika 12: Ustavljanje v sili (A1, A2 in A)</i>	33
<i>Slika 13: Izognitev oviri s predhodnim zaviranjem (A1, A2 in A)</i>	33
<i>Slika 14: Izognitev oviri brez predhodnega zaviranja (A1, A2 in A)</i>	34
<i>Slika 15: Vzratna vožnja pod pravim kotom (B1 in B)</i>	36
<i>Slika 16: Vožnja med ovirami naprej in vzratno (B1 in B)</i>	36
<i>Slika 17: Vzratno bočno parkiranje (B in B1)</i>	37
<i>Slika 18: Obračanje z manevriranjem (B in B1)</i>	37
<i>Slika 19: Ustavitev na določeni točki (B1 in B)</i>	38
<i>Slika 20: Slalom (B1 in B)</i>	38
<i>Slika 21: Vzratna vožnja pod pravim kotom (BE in B s kodo administrativne omejitve 96)</i>	40
<i>Slika 22: Parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora (BE in B s kodo administrativne omejitve 96)</i>	40
<i>Slika 23: Vzratna vožnja pod pravim kotom (C1 in C)</i>	43
<i>Slika 24: Bočno parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora (C1 in C)</i>	44
<i>Slika 25: Parkiranje za namen čelnega nalaganja in razlaganja tovora (C1 in C)</i>	44
<i>Slika 26: Vzratna vožnja pod pravim kotom (D1 in D)</i>	46
<i>Slika 27: Parkiranje za namen vstopa in izstopa potnikov (D1 in D)</i>	47
<i>Slika 28: Vzratna vožnja pod pravim kotom (C1E, CE, D1E in DE)</i>	49
<i>Slika 29: Bočno parkiranje vzratno (A) in naprej (B) za namen nalaganja in razlaganja tovora (C1E, CE, D1E in DE)</i>	50
<i>Slika 30: Parkiranje za namen čelnega nalaganja in razlaganja tovora (C1E, CE, D1E in DE)</i>	51
<i>Slika 31: Vzratna vožnja pod pravim kotom (F)</i>	54
<i>Slika 32: Parkiranje za namen nalaganja in razlaganja tovora (F)</i>	55

SEZNAM PREGLEDNIC

<i>Preglednica 1: Splošne vsebine teoretičnega dela izpita</i>	<i>4</i>
<i>Preglednica 2: Dodatne vsebine za kategorije B1, B in BE</i>	<i>10</i>
<i>Preglednica 3: Dodatne vsebine za kategorije AM, A1, A2 in A</i>	<i>12</i>
<i>Preglednica 4: Dodatne vsebine za kategorije C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E in DE</i>	<i>14</i>
<i>Preglednica 5: Dodatne vsebine za kategorijo F.....</i>	<i>16</i>
<i>Preglednica 6: Dodatne vsebine za kategorijo G</i>	<i>17</i>